

На основу члана 30 Закона о јавним медијским сервисима („Сл. гласник РС“ број 83/2014, 103/2015 и 108/2016), члана 48 Статута ЈМУ РТС број 1816/16.12.2014, као и члана 5 Пословника о раду Програмског савета РТС број 1073/8.6.2017, Програмски савет Радио-телевизије Србије, на својој 16. редовној седници одржаној дана 28.2.2020. године, усвојио је следећи

ИЗВЕШТАЈ

Сходно Одлуци РТС број: 10228 од 6.11.2019. године, Програмски савет ЈМУ РТС организовао је јавну расправу о програмским садржајима Радио-телевизије Србије као јавног медијског сервиса у Ужицу дана 18. 11.2019., у Сјеници дана 19.11.2019., у Зрењанину дана 26.11.2019. и у Београду дана 11.12.2019. године.

Тема јавне расправе су програмски садржаји РТС-а и то следећи сегменти: информисање, образовање, култура, забава и спортски садржаји.

У Ужицу, у Свечаној сали Градске куће, ул. Димитрија Туцовића 52 дебату је отворио Тихомир Петковић, градоначелник Ужица, у Сјеници у Великој сали Установе културе Сјеница, Трг Светозара Марковића 8, дебату је отворио Хазбо Мујовић, председник Општине Сјеница, у Зрењанину, у Барокној сали Градске куће, Трг слободе 10, Симо Салапура, помоћник градоначелника Зрењанина, а у Галерији РТС-а, у Београду, ул. Таковска 10, председник Програмског савета РТС-а проф. др Миливоје Павловић.

Расправе је водио проф. др Миливоје Павловић, председник Програмског савета РТС, а присуствовали су и следећи чланови Савета: Борка Поповић, Желимир Гвардиол, Владан Терзић, Јованка Тодоровић, Мирјана Максимовић, Тијана Каспер, Маја Радовић, Снежана Цветковић, Вук Жугић и Балша Ћого.

У презентацији програмског садржаја и као модератор дискусија учешће је узела Ана Марија Симоновић, уредник сложених пројеката у РТС-у, а по службеној дужности присуствовала је Александра Јелисавац, помоћник генералног директора РТС.

Јавне расправе преводио је на знаковни језик Томислав Томановић, преводилац.

На јавну расправу о програмским садржајима РТС-а позвани су представници државних органа и институција, националних савета националних мањина у Србији, невладиних организација, културних, научних и образовних установа, удружења новинара и заинтересовани грађани.

Осим грађана, на јавној расправи су учествовали и: Срђан Миљковић, представник РЕМ-а, Снежана Печенчић и Дејан Стојановић, представници Министарства културе и информисања РС, Иван Бошњак, државни секретар у Министарству државне управе и локалне самоуправе РС, Мирко Крлић, председник Одбора за културу и информисање Народне скупштине РС, посланици Народне Скупштине Србије, представници Мисије ОЕБС-а у Србији, представници Програмског савета Јавног медијског сервиса РТВ Војводине (проф. др Ненад Крстић, председник и др Ивана Кнежевић, заменица председника), Мирослав Миња Николић, заменик председника Управног одбора РТС, Мухедин Фијуљанин, председник Скупштине Општине Сјеница, представници градских управа Нови Пазар, Општине Тутин, Пријепоље, Ивањица, представници Националног савета бошњачке националне мањине (Бошњачког националног вијећа), Томислав Бановић, председник Савеза самосталних синдиката Града Београда, представници Савеза ветерана Златиборског округа и Савеза бораца Ужице, представници Савеза слепих Србије и Савеза глувих и наглувих Србије, представници појединих државних и градских институција локалне самоуправе и друге владине организације, невладине организације и удружења грађана: Фондација за отворено друштво Србије, Одбор за људска права Ниш, Санџачки одбор за заштиту људских права, Организација цивилног друштва „Urban In“ из Новог Пазара, Женски центар Ужице, представници средстава јавног информисања: РТВ Нови Пазар, ТВ Сјеница, Санџак Медиа, Слободна ТВ, Н1, Радио Слободна Европа, националне агенције Бета, Фонет, штампани медији, локални новинари, представници културних центара, представници академских заједница, гимназија, средњих и основних школа.

Директна интеракција са грађанима током јавне расправе постигнута је и коментарисањем на Интернет порталу РТС-а и путем дописа електронском поштом (на сајту РТС-а рубрика под именом „Јавна расправа“, као и истоимена адреса електронске поште), а пристигао је и знатан број писаних дописа на адресу Радио-телевизије Србије.

Ценећи све изнете сугестије, коментаре, предлоге, питања и примедбе учесника одржане јавне расправе, Програмски савет упућује Управном одбору и генералном директору РТС-а следеће оцене и препоруке за унапређење аудио-визуелног програма и побољшање квалитета програмског садржаја и услуга РТС:

1. Као средишња установа нашег медијског система, и као јавни сервис с великим креативним, кадровским и технолошким потенцијалима, Радио-телевизија Србије може опстати само на општој друштвеној сагласности да такав облик организовања јавног гласила најоптималније задовољава различите комуникационе потребе грађана због којих је основан и који га финансирају. РТС зато треба непрестано да унапређује видове дијалога са слушаоцима и гледаоцима и да с максималном одговорношћу иде у сусрет њиховим растућим информативним, образовним, културним, рекреативним и другим потребама.

2. Уз неговање и обогаћивање постојеће јавне расправе као незаменљивог облика демократског дијалога о квалитету радијског и телевизијског програма, грађанима треба понудити и друге видове јавне контроле и оцењивања садржаја и домета медијске понуде. Управљачки и уређивачки тимови јавног медијског сервиса дужни су да све основане и образложене примедбе и предлоге размотре с дужном пажњом, и да на њих дају одговоре у комуникацији која мора бити отворена и није једносмерна.

3. Програм РТС не сме бити политички, културно или етнички једностран, и мора бити окренут различитим друштвеним слојевима, потребама и интересима. У нашем плуралистичком и демократском јавном простору – без обзира на његова ограничења и недостатке – РТС треба да потпомаже процес отвореног успостављања компромиса између постојећих разлика. Сви грађани Србије треба да буду конзументи медијски што богатије и разноврсније понуде, и сви треба да имају могућност слободног комуницирања посредством јавног медијског сервиса и његових ресурса.

4. РТС је дужан да производи радио и ТВ програм највишег квалитета и да га, у техничком смислу, учини доступним, свим грађанима под једнаким или приближно једнаким условима. Имајући на уму веома конкретне примере слабог пријема радијског и телевизијског сигнала у појединим (претежно рубним) деловима Србије, менаџмент РТС дужан је да интензивира договоре с јавним предузећем задуженим за ове послове (ЈП ЕТВ) као и с државним органима (цивилним и војним) како би се потешкоће у преносу звука и слике што пре отклониле.

5. Као важна и утицајна културна установа, која не само вреднује духовне продукте већ и сама производи велику количину аудио-визуелних добара, РТС је такође обавезна да се држи највиших естетских, уметничких и хуманистичких критеријума, одолевајући притисцима шунда, кича и невредности сваке врсте. У више места у којима је била организована јавна расправа грађани су инсистирали на вредносним оценама и квалитету културне понуде Радио Београда и Телевизије Србије, независно од показатеља о рејтингу и обиму слушаности и гледаности.

6. На јавни сервис и његове програме грађани гледају и као на место на коме ће се отворено и у културном дијалогу сучељавати различита мишљења о правцима даљег политичког и друштвеног развоја земље. Друштвена реалност нуди знатно више тема о којима треба да се разговара него што се то види и чује у програмима РТС. Више учесника у расправи аргументовало је своје захтеве за увођење нових видова дебатних емисија на јавном радију и телевизији, независно од термина изборне кампање и сезонских потреба и интереса.

7. Затражено је да у програмима РТС буде више различитих емисија о образовању, васпитању и заштити деце и омладине, као и о проблематици одрастања и сазревања младе популације у целини.

8. У програмима јавног медијског сервиса морала би се посветити већа пажња темама од интереса за ветеране и инвалиде ратова из деведесетих година.

9. У писаном и усменом облику дати су детаљно образложени предлози за увођење емисија на радију и ТВ посвећених финансијским вештинама и способностима управљања новцем, екологији, итд.

10. С обзиром на чињеницу да села заузимају 87 одсто територије Србије, и да на селу живи 43 одсто становништва, затражено је квалитетније праћење проблематике живота у сеоским срединама и снажнија подршка препородним акцијама државе у руралним областима (оснивања нових сеоских задруга, промене квалитета живота на селу, проблематика рекреативног живота сеоске омладине, квалитет медијских садржаја о животу на селу, итд.).

11. Готово у свим местима чули су се протести што јавни медијски сервис, без обзира на финансијске и друге потешкоће, не обезбеђује директне ТВ преносе утакмица репрезентације Србије у фудбалу, великих тениских турнира, итд.

12. Приговорено је што Телевизија Србије недопустиво дуго послује без директора именованог на конкурс.

13. Затражено је прецизније обележавање места и градова за које се износе релевантни хидрометеоролошки подаци, посебно за Ужице и Нови Пазар, где се климатски услови битно разликују од оних који се износе за Златибор и Сјеницу, итд.

14. Стављена је примедба на фаворизовање комуналних, социјалних, образовних, културних и других тема из главног града, што често иде на уштрб извештавања о темама битним за друге веће или мање градове у Србији. Сугерисано је да се, по узору на Београдски програм ТВ Србије, припреме и одговарајуће хронике по регионима. Затражено је да се оснажи дописништво РТС у Новом Пазару, као и ангажовање једног новинара/дописника у Сјеници.

15. Грађани са инвалидитетом истакли су потпуну недоступност платформе „РТС планета“ слепим и слабовидим особама, као и тешкоће које глуви и наглуви имају у праћењу вечерњег „Дневника“ ТВ Србије. Поред присутних техничких проблема на 888, речено је да је постојећи титл/текст неодговарајућег квалитета.

16. Представници Националног савета Бошњачког националног вијећа, уз знатну подршку грађана који су у Сјеници учествовали у јавној расправи, поновили су захтев за успостављање редакције РТС на босанском језику. Програмски савет препоручује менаџменту и уређивачком колегијуму РТС-а да размотри могућност увођења засебне редакције која би производила програм намењен информисању припадника националних мањина у Србији. Та редакција би обезбедила боље праћење живота и рада у подручјима која знатније насељавају припадници мањина, уз појачано афирмисање њихових историјских, географских, културних, верских, лингвистичких и других специфичности и вредности.

Следе коментари, примедбе, сугестије и питања грађана.

I Коментари грађана усмено изнети на дебатама јавне расправе

Тихомир Петковић, градоначелник Ужица, подсетио је да је одговорност Јавног сервиса пред грађанима који финансирају његов рад у сваком случају на далеко вишем нивоу него код неких других медијских кућа, када је реч о програмским садржајима у областима информативе, образовања, културе, забаве и спорта, те да је логично да су и очекивања јавности у професионалном и у креативном смислу далеко изнад просека. У том смислу треба посматрати интерес јавности да од Јавног сервиса тражи много више, него од других медијских кућа. Медији су одувек били наш поглед у свет. Да бисмо имали што реалнију слику света у коме живимо, потребно је уложити много напора, посебно када је реч о нашем друштву, које у сложеним околностима тражи пут у бољу будућност. У временима која инсистирају на рејтинзима, није ни мало

лако трасирати пут квалитетним програмима из области културе, којих на јавном медијском сервису и те како има, посебно на Другом програму, међутим и поред свега тога, обавеза Јавног сервиса остаје да се храбро супротстави садржајима који вулгаризују стварност до неслућених размера и буде у функцији едукације и хуманизације јавног мњења. Дужност јавног сервиса је подизање општег нивоа одговорности за јавно изговорену реч, вођење дијалога аргументима а не сензационалистичким интерпретацијама, те да на тај начин допринесе објективном сагледавању проблема са којима се суочавамо и стварности која нас свакодневно ставља на искушење. (Познати норвешки писац Хенрик Ибзен је давно рекао да народ без поузданих вести је, пре или касније, народ без темеља слободе) Јавни сервис, ма колико то било компликовано и тешко, мора истрајавати у борби за достојанство професије и информисање јавности искључиво на темељима чињеница.

Неђо Јовановић, народни посланик, адвокат, истакао је како је пред народним посланицима постављена једна тема, која сигурно побуђује највећу пажњу и можда друштвено највећи значај, а то је заштита младих, заштита деце. Ради се о веома честим случајевима насиља и то вршњачког насиља, које се углавном манифестује у школама или у објектима који припадају школама, односно образовним установама. Имајући у виду да ту постоји изузетно велики број тешких ситуација (наведена квалификација подразумева нешто у смислу деградације свих мерила вредности када су у питању деца) и присутност истих у нашим животима, код наших грађана, код родитеља, где су жртве деца.

Народни посланици у том правцу ће дати своју реч, али лично сматра да једино Радио-телевизија Србије, као телевизија са националном фреквенцијом, посвећује пажњу свему ономе што подразумева анимирање и афирмација тема, које су за друштвену заједницу најважније. Управо почев од образовног програма, културног програма, сматра да је РТС нека врста баријере када су у питању ријалити садржаји, за које сматра да морају кад-тад доживети неку врсту деконтаминације, имајући у виду да управо ти ријалити садржаји генеришу све ово и истакао као девалвирајуће када су у питању мерила вредности и због тога у том правцу похваљује јавни медијски сервис.

С друге стране, оно што сматра корисним, јесте да се у оквиру политичко-информативних емисија успостави култура дијалога. Да ли је могуће успоставити културу дијалога тако што ће телевизија прописати правила, која се углавном крше и вокабулар одступа од елементарних принципа пристојности, култивисаности, васпитања и свега осталог. Без те културе дијалога не можемо ни једну политичко-информативну емисију оквалификовати или оценити као добру, због тога што шаље лошу поруку грађанима. Грађани су најбољи показатељ и, неко ко најбоље може да оцени све оно што подразумева квалитет програмског садржаја, те апелује на појачану улогу РТС-а у смислу неговања културе дијалога (пре свега они који су директни учесници контакт емисија морају водити рачуна о томе да поруке са тих емисија и те како имају велике последице, јер је наш јавни дискурс, нажалост, загађен нечим што мора под хитно бити елиминисано, а то је управо оно што је супротно од културе говора). Важан је и онај ко модерира било коју политичко-информативну емисију, да на неки начин покуша да све оно што се у оквиру тих емисија одиграва пред аудиторијумом, буде на нивоу пристојности и елементарне културе, поред свега осталог.

Радио-телевизија Србије је једина телевизија која је на неки начин спречила декаденцију, у неком грубљем смислу речи. Филмски програм би могао бити допуњен оним што спречава такође утицај на младе нараштаје, а то су агресивност и скаредне сцене и без обзира на неку врсту еволуције када су у питању и размишљања и програмске шеме и оно што живот прати, ипак та врста слобода, без обзира што слободе не смеју бити ограничене, ипак морају негде да буду каналисане, јер ласцивне сцене за узрасте којима није препоручено гледање и где ви са правом указујете које су то старосне популације које имају могућност да пропрате одређене емисије, ипак мисли да то није довољан филтер, да то није довољна заштита, како би се спречило оно што може да буде негативно, када је у питању васпитање младих.

Примећује се да се посвећује доста програмског садржаја младим. Некадашње емисије, којима смо као млади били јако посвећени, где су били доминантни актери Бранко „коцкица“ и многи други, су сада поново заступљене у програмским садржајима што сматра добрим, али моли да тога буде још више.

На самом крају истиче као неспорну чињеницу да је Радио-телевизија Србије отворен медиј, да није фаворизујући медиј, те да у том правцу треба само наставити.

Видоје Дридаревић, члан Градског већа Града Ужица истиче како је лично дуго присутан у јавном животу, политичком животу и да је био директан креатор наше медијске слике. Пре 25, 30 година на подручју тадашње општине Титово Ужице није постојала могућност да његови суграђани гледају наш програм, у то време можда једини, а након тога дошло је до поплаве електронских медија и честита РТС-у на борби да се избори у тој понуди на медијском тржишту.

Представља генерацију која је одрасла уз наш програм, пре свега културно-уметнички, забавни, едукативни програм, програм када су се као мали сви скупљали у комшилуку, а пре свега код учитеља у школи, да гледају телевизијске преносе и да гледају култне серије у то доба, које је ова кућа снимала и са којима је наставила и у данашње време. Апелује да РТС задржи тај ниво и настави у истом правцу.

У име грађана, а пре свега у своје лично име, осврћући се на спортски програм, иако свестан финансијских и других потешкоћа и ограничења, истиче неопходност закључења таквих уговора и стицања права у смислу обавезних спортских преноса свих спортова када игра репрезентација Србије. Нису сви грађани у могућности да гледају „О2“, „Арену“, „Спорт клуб“.

Што се тиче осталих садржаја, културно-уметничких, образовних, забавних, сматра их достојним јавног сервиса и сугерише да треба настојати да се још побољшају, по угледу на исте садржаје уназад и 20-так година и 30 година, правити нове а како би се изборили са најездом свега онога што долази из других електронских медија. РТС је на тај начин једним делом васпитач наше деце. Оно што понесу из куће, што понесу из школе и што погледају на телевизији је нешто што одређује њихово здраво одрастање .

Немања Нешић, помоћник градоначелника Града Ужица, у свом освртању на политичко-информативни програм износи све похвале господину Гориславу Папићу и магазину *Око*, који је, по његовом суду, направио један огроман искорак по питању и

актуелности садржаја, по питању начина обраде тема које покрива, затим одабира гостију и, на крају крајева, континуитету .

Главни приговор односи се на спортски програм и личног је мишљења да је исти, узимајући у обзир све сегменте рада Јавног сервиса на најнижем нивоу, односно да је, поредећи неко време од пре десет или двадесет година ситуација на том пољу била много квалитетнија. Иако свестан ситуације да се медији налазе у једној оштрој конкуренцији, борби за гледаоце и за саме садржаје, у којој је врло тешко финансијски испунити захтеве који се тичу куповине спортских права (пре свега директних телевизијских преноса).

Поредећи наш Јавни медијски сервис са медијским сервисима у окружењу, пре свега ХРТ, РАИ, ТВ Шпаније и др., а конкретно везано за ову тему, наводи како је и тамо слична ситуација, те да се дешава да ни њихови јавни медијски сервиси не покривају апсолутно све спортске медијске садржаје који су од интереса за јавност, услед губитка трке на тржишту. Али оно чега код њих има а нема код нас, то је апсолутно одсуство било какве аналитике, непостојање неког квалитетног дијалога по питању спортских садржаја („У реду, изгубили смо могућност да гледамо репрезентацију Србије на Радио-телевизији Србије, али нико нам није ускратио могућност да имамо емисију од сат времена која ће се бавити анализом утакмице, проблемима, перспективама итд“).

Квалитет новинара који се баве спортском проблематиком на доста је нижем нивоу него што је то био некада, што је велика мана поготово данас када је могућност добијања информација невероватно брза и лака, и када можете једну емисију да припремите доста често.

На крају је изразио жаљење по питању једне ствари која се тиче строго локалне тематике – а то је да су Ужичани разочарани што у мапи временске прогнозе на програму РТС-а нема уцртаног града Ужице, за разлику од других тв станица, конкретно наводи пример Ал Цазире где се Ужице налази у друштву Загреба, Сарајева, Скопља, Београда,

Дивна Марић, глумица Народног позоришта у Ужицу, поред уводних речи похвале програмских садржаја РТС-а , мноштва прелепих ствари, богатства прилога, читаве лепезе квалитетних емисија, *Трезора* и осталог архивског богатства из програмског фондуса, релативно добре заступљености Народног позоришта у Ужицу на националној телевизији преко дописничке мреже, има примедбу на извесну централизацију у смислу да њихови позоришни и филмски ствараоци и аутори никада не бивају позивани на кастинге филмског и серијског програма РТС-а, а поготово када су у питању велики и значајни пројекти националне куће.

На крају истиче, како очекује да онда када гостује Ужичко позориште у Народном позоришту 29. новембра у пола девет, на Великој сцени са представом *Како живот*, неко из РТС-а дође на представу и то испрати.

Ранко Обрадовић, председник Савеза ветерана Златиборског округа, претходно се надовезавши на примедбе саговорника које се тичу преноса спортских утакмица, више се осврнуо на проблематику ветерана, наводећи као прво да сваке

године 24. марта обележавју годишњицу бомбардовања наше земље, у Ужицу, а да ни једном о томе РТС није известио јавност. На Телевизији би се морала посветити много већа пажња ветеранима и инвалидима ратова деведесетих година, а нарочито сада када је актуелан предлог нацрта закона за ветеране.

Војин Мрђа, представник организације Савеза бораца, такође се у излагању надовезује на критику спортских садржаја, наводећи како лично мора да плаћа кабловску због „Спорт клуба“, Телекомове канале због „Арене спорт“ и подразумева се и државну телевизију због свега осталог. Евидентно је да је присутан тихи договор оператора да поделе медијску сферу, једни прате оно што нас занима, кошарку и фудбал на међународној сцени, „Спорт клуб“ прати неке друге садржаје.

Настављајући се на дискусију претходног саговорника, лично истиче како је припадник ветерана, али и руководилац у организацији СУБНОР. Евидентно је да се недовољно пажње посвећује тим удружењима. Нема много датума у току године, који су шире значајни и поставља питање зар 24. септембар, Дан ослобођења Ужица и формирања Ужичке републике није датум који треба и на РТС-у да се помене? Образложење колега из дописништва РТС-а јесте да они редовно сниме догађај, али је ствар уређивачке политике да ли ће се то објавити, истуичући као озбиљну замерку да се пак истога дана на програму РТС-а емитује како је рецимо пукла цев на Бановом брду или се десила нека хаварија што можда може бити важна информација за Београђане али не и за Ужичане. РТС уопштено много пажње посвећује Београду.

Истиче задовољство што на РТС -у већ доста дуго опстаје емисија *Квадратура круга* коју води Ужичанин Бранко Станковић.

Емисије из културе су добре, изузетно занимљиве, али се најчешће доста касно емитују, углавном у неком неадекватном термину.

Милисав („Грађанин са Каменог корита“), претходно нагласивши да су Ужичани јако поносни на новинаре и сниматеље Дописништва РТС из Ужица (похвала Јелене Божовић), придружио се, такође критици недостатака спортских садржаја истакавши како је као обичан гледалац а заљубљеник у фудбал био веома жалостан што у петак и у недељу није био у могућности да на националној телевизији гледа пренос фудбалске утакмице државне репрезентације. РТС мора озбиљно да се замисли када је о овоме реч, неће обичан грађанин из Сирогојна и Жељина, Муртенице, Тарана, Злакуса да постави питање зашто РТС не може да закључи неки уговор односно има ли права по неком уговору или не, има ли или нема пара. Јер када се помножи број корисника електричног бројила, са накнадом (најновијом) ваљда ће се наћи неки пут и за пренос једне утакмице репрезентације Србије.

Као гледалац веома задовољан, и апострофира, са Трећим програмом и његовим културним садржајима, такође „Трезором“, кога треба задржати и култном емисијом суграђанина Бранка Станковића. С друге стране, није задовољан, као обичан гледалац, начином презентације, поступком, избором садржаја, учесницима када се говори о друштвеним дешавањима у нашој држави, поготово задњих годину дана. Поред тога изгледа као да, да би се на Јавном медијском сервису неки садржај изнео, претходно мора бити емитован и да се више пута понавља и помиње на свим осталим

електронским и штампаним медијима, РТС се укључује тек „на репу“ негде, на неки притисак, да ли јавности, да ли неки други, па онда тек то објави у скраћеном садржају.

Томислав Бујанчић , пензионер, присећа се 60-тих година када су се бирали филмови зависно од квалитета „Филмских новости“ (Каже: „нећу тај филм да гледам, лоше „Новости“). Сад имамо те „Новости“ и ту телевизију у кући, сада гледамо „Филмске новости“ и гледамо неке актуелне новости и неке које су већ прошле, које више не значе ништа, у том контексту и захваљује националном јавном сервису што заиста благовремено и доста спретно и стручно врши одабир и пренос информација.

Како је Први програм, са ознаком канала националне телевизије, фреквенција која се слуша у целом свету, предлаже да што мање буде периферних и мизерних ствари на тему: пукла цев овде, те провалио се асфалт, те блато да се дође до одређене куће (чега имамо у целој Србији, а не само у Београду који се пренаглашава) - то много програмског простора заузима. Емисија и прилога са оваквом проблематиком има поприлично, а кад шаљемо у свет слику о Србији, то би требало да оде врло контролисано и значајно и циљано, пре свега, да прикажемо лепоте и добре стране Србије. На Србију се и даље баца блато и сматрају нас оваквим или онаквим, лошим момцима, лаким девојкама, геноцидним народом. Ту је улога РТС-а значајна

На крају поставља питање ингеренција РТС-а у вези са дигитализацијом телевизије када су подељени рисивери по селима, раније се гледало по 20 програма локалних телевизија, у овој новој ери одједном је тих програма нестало а сељаку, пољопривреднику је zgodно па и и од значаја да види шта се то ради у Пријеполу, какве су то новости у Прибоју, Ивањици, Ариљу, Чачку, Бајиној Башти.

Дара Рајшп, пензионер, има само једну молбу, а то је да РТС обрати велику пажњу на децу, да их учи љубави, поштовању, историји, култури, да им се у већој мери посвети, јер они су ти који долазе после нас, на њима се живот наставља и свет треба да опстане.

Др Милорад Марјановић, директор Завода за уџбенике и наставна средства

истиче како би волео да РТС у свом програму мало више пажње посвети националном идентитету. У том правцу и он такође упућује молбу РТС-у да максимално ради на очувању идентитета које подразумева и образовање те младе деце која требају сутра у овој држави да живе.

Радмила Гујаничић, представник организације Женски центар Ужице, пре свега се захваљује на томе што је организација чији је представник у протеклих 20 година рада била прилично заступљена на РТС-у када су у питању неки важни догађаји и промоција њихових активности.

Има примедбу на политичке емисије у којима се позивају политичари који 20 година причају исте приче и најважније им је шта ће они некоме да кажу од својих политичких противника, а у бити им нису важне оне теме које су важне за већину грађана. С друге стране, поздравља све оне емисије у којима су испоштовани такви програмски принципи да се позивају релевантни стручњаци да говоре на тему која се обрађује, људи који заиста имају нешто да кажу, и који нас представљају како треба и залажу се за права већине (поносна на интелектуалну елиту какву имамо те са

одушевљењем гледала емисије таквога типа, наводећи као пример емисију о борби за воду на Старој планини, емисије које су се емитовале током поплава и др)

Износи примедбу на рачун реприза и у првом реду на термин репризног емитовања (20 часова увече), иако сматра да је у суштини серијски програм добар. Похваљује серије *Мој рођак са села* и у *Корени*, поред свега осталог што је било добро, нарочито одушевљена начином на који је представљана наша народна ношња, оно што јесте негде бит нашег народа, затим похваљује то што је уопштено наш фолклор заступљен на програмима РТС-а као и програмске садржаје Трећег програма у целини

Хазбо Мујовић, председник Општине Сјеница, након уводног поздравног обраћања и освртања на улогу и значај који РТС као кућа са националном фреквенцијом има, са жељом успостављања још боље сарадње на чвршћим, темељитијим основама и учесталијим извештавањима, јер сматра да је РТС национална телевизија у пуном и правом смислу речи и јавни сервис свих грађана Србије па и Сјенићана и становника Санцака, позвао је присутне да узму активно учешће у дискусији, да изнесу примедбе које су аргументоване, без неких посебних скривених намера и политизације и јавно укажу на све оно што желе да виде на Јавном сервису, а како би наш Јавни сервис био све бољи и гледанији.

Изнео је податак да је Сјеница варошица која се налази на преко 1.000 метара надморске висине, те како се на програмима РТС-а често пута на кајрону може видети како је најхладнији град у Србији (- 26), са примедбом да временска прогноза ове варошице не би требало да буде једини разлог да она буде видљива на РТС-у, већ да постоји низ других ствари по којима би требала бити заступљена. Сјеница је општина која има стратешко опредељење развоја туризма, те апелује на помоћ јавног сервиса у афирмацији тих туристичких потенцијала, а самим тим и афирмацији целе Сјенице.

Сеад Биберовић, представник организације цивилног друштва „Urban In“ из Новог Пазара, на основу достављених статистичких података са жаљењем констатује како је РТС једнако РТС Први програм и како је РТС једнако информативно-политичке емисије, где мисли на минутажу с обзиром да се преко 3.000 сати у датом периоду односило на информативно-политичке емисије, а отприлике 2.500 сати на председника и остало на председничке сараднике.

Поред наглашене подршке власти, много је озбиљнији проблем то што је РТС себи дозволио да се „спусти“ у културно-уметничком, а пре свега у забавном програму на ниво најниже баналности, баналног и приземног хумора, без обзира што се може рећи да је то оно што народ воли, те да је гледаност тога огромна. РТС-у гледаност не сме да буде приоритет, већ искључиво квалитет. Емитовање квази квизова са наводно великим глумцима из Србије, који се лично и међусобно забављају током трајања емисије није на нивоу РТС-а и никако не сме то ни да буде. Срећом, постоје и Други програм а нарочито Трећи програм РТС-а, иако га на жалост види отприлике 0,01% становништва. РТС треба пре свега да има едукативну функцију, освешћавајућу функцију, треба да учи грађане и грађанке Србије од најмлађих, па до најстаријих, шта је то права култура, уметност, шта је то забава и која је разлика између културе и забаве.

Изражава задовољство што је Програмски савет РТС-а дошао у Сјеницу и што овим јавним расправама обилази и друге градове по Србији, јер на жалост и ту РТС

пада на испиту када се ради о његовом фаворизујућем односу према Београду у односу на Србију ван Београда. Како програм РТС-а не сме да буде дискриминишућ ни према коме, можда тако треба уврстити у тај списак узуса да не сме да буде дискриминишућ ни према остатку грађана Србије ван Београда. (Наводи пример „Београдске хронике“ и како Новопазарци, Сјенићани, грађани и грађанке Бабушнице, Врања или било ког другог места у Србији не морају бити редовно информисани о томе како је пукла цев у Миријеву или на Дорћолу, а да са друге стране у оквиру емисије „Србија данас“ остали грађани Србије нису информисани о сличним стварима). Огромна рупа у програму РТС јесте све оно што се дешава ван Београда. Прошле године, Санџачки одбор радио је извесно истраживање информативног програма, те у посматраном периоду од месец дана, заступљеност вести и информација из Санџака је била нешто мање од три минута

На крају истиче како има поузданих сазнања да дописништво РТС-а у Новом Пазару нема ту самосталност да снима и ради прилоге по сопственом избору као ни могућност утицаја на њихово емитовање, већ да то зависи од процене уредништва из Београда.

Сабахудин Салмановић, просветни радник, наглаша квалитет јавног медијског сервиса када је у питању његов радијски приграм, преко 40 година слуша Радио Београд и сматра да је он пуно објективнији, садржајнији у односу на ТВ када је пренос информација у питању. Подсећа како је недавно Бошњачко национално вијеће поднело захтев Радио-телевизији Србије, као јавном сервису свих грађана, да се оформи редакција на босанском језику, те како је по његовом мишљењу дошло до преседана да је, иако РТС има свој Програмски савет, затражено мишљење од Српске академије наука и уметности по основу кога је закључено као непотребно оформити редакцију на босанском језику из следећих разлога: зато што нису створени културолошки услови, (што на даље значи да не постоји тај сегмент, а где би Бошњаци могли осталом делу грађана Србије приказати своју културу, обичаје и др.) да не постоји правни основ (а како је могуће да постоји правни основ за Национални савјет, а не постоји правни основ за Редакцију на босанском језику), као и да не постоји лингвистички основ (док је истовремено Завод за уџбенике пре две године потписао меморандум о издавању свих недостајућих уџбеника за наставу на босанском језику.) Сматра за потребно постојање једне полчасовне емисије која ће задовољити све потребе грађана Санџака да презентирају и своју културу и своју историју и свој језик на програмима Радио-телевизије Србије као јавном сервису свих грађана и националној кући.

Сенад Халитовић, наглашава како би Општина Сјеница под хитно морала би да има једног новинара или дописника РТС-а, а не да зависи од расположивости дописника из Новог Пазара. Има доста тога лепог а да се може и видети и чути из Сјенице, као пример наводи како је у потпуности занемарен сјеничко-пештерски производ који се овде прави на традиционалан начин, у потпуности је занемарено сјеничко номадско сточарење, кога има само на Пештерској висоравни, у овом региону Санџака и у Србији. О томе нема ни помена на националној телевизији а све то би камере РТС-а у летњем периоду требало да забележе.

Такође истиче неопходност постојања редакције на босанском језику и полчасовне информативне емисије на босанском језику, који је признати језик, матерњи језик Бошњака., подсећајући уједно на то како у Општини Сјеница, сви грађани подједнако, и Бошњаци и Срби, плаћају претплату (наплативост сто посто).

На крају истиче као замерку када је реч о верским емисијама, да не постоји нити једна емисија која би дотакла верски живот Бошњака на овом простору, а како је познато да је исламска заједница стара колико и овај народ, сугерише увођење једне такве верске емисије Мешихата Исламске заједнице Санцака у Србији.

Сулејман Мустаревих (Хеман), метеоролог, наводи како се географски Сјеница налази на дванаестом упореднику географске дужине, те да је она центар света за грађане који тамо живе, који воле свој град и у коме живе добри људи, Бошњаци. Мало се пише о добрим, позитивним резултатима народа који тамо живи, има много добрих младих, квалитетних људи, сточара, земљорадника, привредника, поштених трговаца који нешто значе и дају велики допринос своје крају, а и на националној телевизији такође нису заступљени онако како треба. Од РТС-а као једне велике јавне телевизијске и информативне куће траже респект и једно поштовање као што и они сами имају према држави Србији, желе да буду заступљени у Јавном медијском сервису на један позитиван начин и апелују да се не преносе на сензационалистички начин и бомбасто само оне негативне ствари када се дешавају у овом крају.

Сугерише потребу успостављања неке врсте едукативног програма за младе, сматра да су млади у потпуности запостављени на РТС-у, те предлаже увођење различитих форми квизова знања за младе. Апелује на РТС да не иде у негативност, декаденцију, да се нипошто не угледа на друге телевизије, да задржи улогу носиоца емитера позитивних програмских садржаја а како би задржали поверење грађана.

Санела Алковић, новинарка и књижевница, политичарка - одборница у локалном парламенту у Сјеници, као омиљене емисије на РТС-у које прати наводи: *Културни дневник, Анатомија, Са Тамаром у акцији.*, међутим има бројне замерке на емитовање програмских садржаја. Као неко ко пише и објављује на матерњем босанском језику, и говори босанским језиком, осећа се дискриминисаном, јер понекад ухвати по коју емисију на мађарском језику или на ромском језику. Лично јој јако недостаје та једна емисија на босанском језику, те моли да то РТС убудуће уважи и уколико је јавни сервис свих грађана Србије, треба да има у виду статистичку чињеницу да 30% становника Србије нису Срби. Примедбе се нарочито односе на терминологију новинара - не може да се каже за спортисту који је Бошњак – српски спортиста (јер то није србијански спортиста то јесте спортиста из Србије, али то је бошњачки спортиста) Или, рецимо српски писац за бошњачког писца. Даље наглашава да новинар РТС-а не може да каже: „Идемо сада на најбоље српске рекламе“, јер рекламе нису само српске. Они који су оглашивачи рекламе, по претпоставци нису само Срби, а и они који купују њихове производе нису само Срби.

Конкретно сугерише новинарима РТС-а да када се ради о некој ствари која се тиче људи из Санцака, а изнета је примера ради од стране неког од посланика за скупштинском говорницом, да крену одмах у истраживање, дођу на терен, пронађу људе актере те теме, а не да оно што је речено у Скупштини, што су посланици изнели као проблем, а министри оквалификовали као незаконито, то остане само на том скупштинском преносу (наводи пример када је г. Јахја Ферхатовић изнео проблем са ПИК „Пештер“ око приватизације и друге бројне проблеме и криминалне радње у Сјеници и Новом Пазару)

Сенида Качар, Санџачки одбор за заштиту људских права, износи податке истраживања спроведеног крајем 2017. године и урађеног мониторинга извештавања РТС-а о овом делу Србије те да, што се тиче овог простора, не само Пазара, Тутина, Сјенице, Пријепоља, Нове Вароши, Ивањице, па и Рашке и свих градова из југозападне Србије, закључак је да су потпуно маргинализовани у односу на друге градове, да изостаје и да је неадекватно заступљена тематика која би требало да се односи на комплексну, специфичну, свеобухватну друштвену, политичку стварност овог простора (нарочито су праћене најгледаније емисије РТС-а : *Дневник 2* и извештавање из *Ово је Србија*, као и емисија *Грађанин*). Сјеница и Пријепоље су били мало присутнији због елементарних непогода, пошто је истраживање рађено у зимском периоду.

Оно што је такође мало је присутна у медијским садржајима РТС-а то је извештавање о организацијама цивилног друштва, а посебно проблематика којом се оне баве на овом простору.

Нарочито је мало присутна мањинска проблематика, заштита људских права, и оно што је главни проблем, недостају конкретни одговори представника државних институција. Обично се само извести на шта се жали (најчешће у оквиру емисије „Грађанин“), међутим када је проблематика са овог простора у питању, нисмо имали инсистирање од стране новинара на конкретним одговорима представника државних институција.

Нема Новог Пазара, нема других градова из Санџака ни у „Јутарњем програму“, па се понекад стиче утисак да су једини градови Србије Београд, Чачак, Ниш, Лесковац.

Сугерише да се у поступку дигитализације програма РТС-а и припреме извесног програма хронике по регионима, уколико постоји могућност издвоји и хроника региона Југозападне Србије, како би овај простор био видљивији а његови суграђани имали више информација из региона.

Енес Халиловић, књижевник, како истиче, друштво и држава заиста треба да помогну Сјеницу и грађанима Сјенице, а медијска улога, нарочито РТС-а је огромна у свему томе. Треба исказати разумевање за Сјенићане, њиховим здравством управља се из Ужица, њиховом полицијом управља се из Новог Пазара, шумама се управља из Ивањице, а пензијско-инвалидско, социјално осигурање је у Пријепољу. Они су једноставно рашчетворени, није им лако да се снађу у свему томе, као и уопштено бошњачкој популацији у Србији, јер су на крхотинама једне државе, велике Југославије, која је пукла, ушли у један парадокс, који нас је увео у неуређеност, да су се припадници конститутивних народа нашли у републикама, где више нису конститутивни. Тако да Србин у Хрватској више није члан конститутивног народа, иако је рођен као такав, као што је Македонац у Србији, Бошњак или Хрват у Србији или Србин у Црној Гори, иако их има 30 или 40%, није припадник конститутивног народа, оно што је био када је рођен. Ми сада покушавамо да уредимо делове и фрагменте једног система, који је некад ипак био уређен.

Мишљења је да РТС своју будућност треба да базира на успешном појединцу, да се бави појединцима и њиховим успесима и мишљења је да ће се на тај начин доћи до неког жељеног циља, за пример наводи присутног господина Селмановића, професора музичког образовања који је направио изузетан уџбеник музичке културе, који свакако

да заслужује да се и о њему направи једна емисија о томе како је један човек из једне мале Сјенице врхунски познавалац музике („дајте ми да чујем музику једног народа, па ћу знати какво је стање у тој држави.“- антички мислилац). Наводи и друге позитивне примере, конкретно како су управо људи из Сјенице и Тутина направили највећи помак у Европи у задњих 30 година, када је у питању економски успех, јер су то најуспешнији грађевински предузимачи у Немачкој, Француској, Луксембургу, те да би и о њима требало направити неку репортажу.

Даље наводи како у Новом Пазару постоје два универзитета, те много младих, талентованих људи, сликара, писаца, научника, стручњака, лингвиста, феноменалних, математичара, и мисли да би РТС морао да се бави и тим младим људима и њиховим успесима, као што је примера ради чуо да у Њутновој лабораторији у Великој Британији ради двоје деце из Шапца, који уче робота да прича.

Цело богатство овог краја налази се у депоима Народног музеја у Београду - 1.200 стаклених минђуша које су откривене `78. године у селу Глоговик, са Пештерске висоравни, те сматра да би РТС требало да упозна гледаоце и са овом историјском чињеницом да су овде људи живели пре 2.500 године, имали своју насеобину, да су жене имале накит са којим се сахрањиване.

Постоји много ствари о којим би РТС могао да извести јавност, када би људи са овог простора чули да се у етар преноси све шта је позитивно о њима, променила би се и перцепција можда целе Србије о овом становништву, али и овог становништва о свом положају у Републици Србији, јер ови људи јесу везани за своју земљу, плаћају порез и сигурно да су лојални грађани ове земље.

Скреће пажњу на један феномен који би РТС требало да има у виду а то је да овај крај има гиганте информативне - то су изузетни веб сајтови, који су најутицајнији медији код исељеничког становништва које живи у Европи („Ес њуз“, „Санцак прес“, „Санцачке новине“, „Казаљка“, „Сана прес“, „Радио сто плус“) и који имају већи утицај на политичко мишљење овог становништва, него све телевизије заједно.

Сугерише РТС-у да се што више бави културом, идентитетом овог народа.

Наглашава квалитет садржаја Трећег канала кога редовно прати.

Придружује се захтеву да се Нови Пазар нађе на мапи временске прогнозе.

Мухедин Фијуљанин, потпредседник БНВ задужен за област информисања, председник Скупштине општине Сјеница, обратио се у име Бошњачког националног вијећа, а у вези са поднетим захтевом за формирање редакције на босанском језику. Наводи како правни основ за успостављање програма или редакције на босанском језику постоји у свим правним актима ове државе, садржан је у Уставу Републике Србије, посебно у члану 79, у коме се наводи да припадници националних мањина имају право на потпуно, благовремено и непристрасно обавештавање на свом језику, укључујући и право на изражавање, примање, слање и размену обавештења и идеја.

Што се тиче осталих закона, ту је и Закон о заштити права и слобода националних мањина, Закон о јавном информисању и медијима, који дефинише шта је јавни интерес у области јавног информисања и између осталог каже да је то истинито,

непристрасно, правовремено и потпуно информисање свих грађана Републике Србије, а после се наводи да је то информисање, дакле, истинито, непристрасно и потпуно, и на матерњем језику грађана Републике Србије и припадника националних мањина.

Даље наводи како се ова проблематика третира и Законом о јавним медијским сервисима, па и у Статутом РТС, а на основу којих је РТС прихватио нека законска одређења у тој области, и заговара и информисање на језицима мањина и неговање различитих и националних и културних и свих осталих вредности свих народа и припадника националних заједница који живе на подручју Републике Србије.

Констатује како на жалост Јави медијски сервис Србије не емитује ни један минут програма на босанском језику, односно да не постоји нити једна емисија на босанском језику, иако су Бошњаци други по бројности националних заједница у Републици Србији. Износи податак да је 2007. године потписан и Протокол о сарадњи у вези са тим са тадашњим Програмским одбором РТС, међутим, како није направљен ни један корак, односно конкретни помак у погледу редовног емитовања телевизијског програма на Јавном сервису на босанском језику, односно надлежни органи нису предузели никакав корак у правцу охрабтивања или олакшавања, односно креирања, емитовања било каквог програмског садржаја на босанском језику на националном односно државном нивоу.

Подсећа да је Национални савет Бошњачког националног вијећа, као што је јавности широј и познато, упутило захтев РТС-у за успостављање редакције на босанском језику, сматрајући да је то у складу са свим позитивним прописима Републике Србије и документима из области заштите права и слобода и грађана и припадника националних мањина. У захтеву је истакнут предлог емитовања 2 емисије на босанском језику и то : једна информативног типа која би се емитовала недељно, и једна на месечном нивоу, која би говорила о темама образовања, културе, дечјих права, младих, и свега осталог из друштвеног живота припадника бошњачке националне заједнице у Републици Србији.

Сматра да је то један велики допринос интегративним процесима у Републици Србији. Јер, чињеница је да нити смо исти, нити можемо да будемо исти а морамо да живимо заједно. И ако морамо да живимо заједно, схватамо то као предност не као недостатак, онда требамо и морамо уважавати специфичности свих нас. Наводи како је лично одувек стајао на становишту да се различитости морају уважавати, а усмени стандарди поштовати.

Закључак Програмског савета РТС-а по основу поднетог захтева, по његовом мишљењу, уместо да се охрабри бошњачка национална заједница у остваривању својих законом и међународним документима прописаних права, заправо улази у једну дискусију која је више лингвистичког, језичког карактера – да ли босански језик постоји или не постоји, а тек после се улази у нешто друго. Мишљења је да је на тај начин направљен један корак уназад и у остварењу овог јавног интереса у области информисања, а и у враћању поверења у Радио-телевизију Србије као јавни сервис свих грађана па и бошњака.

Изражава наду да ће Програмски савет и менаџмент РТС-а у наредном периоду додатно анализирати поднети захтев и своју одлуку, те да ће уважити предлог

Бошњачког националног вијећа као легитимног представничког тела Бошњака и грађана Санцака, који имају потребу за објективнијом информацијом о свим дешавањима у овој националној заједници и у овом региону.

Даље истиче како је Сјеница једна од ретких општина у Србији која није имала и нема своју телевизију, локалну и како би требало да грађани Сјенице повремено имају информацију о свом крају и са Јавног сервиса, ако је већ он јавни сервис свих грађана Србије. Наводи како је у протекле четири године, мимо информација о ниским температурама, великом снегу и осталим временским непогодама, све укупно око пола сата Сјеница била заступљена на програму РТС-а и то : информација о реконструкцији цамије Султан Валиде, 2 информације о реализацији одређених развојних пројеката, 2 информације о активностима на размирирању аеродрома Дубиње код Сјенице, 2 информације о спроведеним војним вјежбама, пар информација о осталим активностима из друштвеног живота. Наглашава следеће: „од информативних програмских садржаја на РТС-у имамо: Јутарњи дневник, па Дневник 1, па Дневник 2, па Културни дневник, па спорт, па Шта радите, бре, па Ово је Србија, па вести по неколико пута дневно. Ако се узме у обзир да свака од ових емисија траје у просеку 20 минута, то је угрубо око два сата или 120 минута програма дневно., што значи на годишњем нивоу око 260 односно 261 радни дан, са 31.200 минута програма, плус још 104 дана викенда, са дупло мање информативних садржаја, што је још 6.240 минута. Све укупно 37.440 минута информативног програма“. И не узимајући у обзир друге културне, уметничке, забавне, спортске, музичке, дечје и радијске програмске садржаје, сматра да је и ова анализа минутаже заступљености у оквиру само информативних садржаја довољан показатељ како РТС свакако не испуњава адекватно јавни интерес грађана Сјенице. Оно што грађани желе од РТС-а то је да пружа информације о природним лепотама и природним погодностима њиховог краја, о изванредном туристичком развоју, о ски-центру Жари, о планинарима, о научницима, о талентованим ученицима, о уметницима, о успешним бизнисменима и свему осталом чиме се овај крај поноси (скоро да нема ниједног познатијег универзитетског центра а да нема професора из Сјенице, ради се о једној високо интелектуалној средини, средини која заслужује да буде уврштена у програме РТС-а).

Ратинац Радић, професор средњих школа у Сјеници, осврнуо се на проблеме покривености програма РТС-а, пре свега радио програма, с техничке стране.

Љубитељ је Радио Београда али РТС-овог сигнала на подручју Сјенице готово да нема. Мала облачност и тешко се гледа и један програм. Истиче како половина сјеничког света, нарочито по околним селима гледа црногорску телевизију. У Месној заједници Баре, Пештер, апсолутно не знају за РТС јер сви мештани гледају подгоричку телевизију.. Ово сматра једним од значајнијих проблема који РТС мора да реши у догледно време.

Апострофира како на овим просторима живе два народа који се никада нису пребрајали, које је везала иста судбина, заједнички живот, разумевање, комшилук, братство, кумство, на крају и сиротиња. РТС као јавни сервис, с тога има озбиљан задатак да на овим просторима где живе Бошњаци и Срби афирмише постојеће добре међунационалне односе, заједнички суживот ова два народа, а како би они наставили да живе и даље у слози и миру, као што су и до сада живели.

Иван Бошњак, државни секретар у Министарству државне управе и локалне самоуправе, као прво наглашава како је култура дијалога којом се данас води јавна расправа у Сјеници нешто што РТС треба да научи данас овде из Сјенице и онда то да рашири по Србији, и покаже како дијалог може да се води, а затим, да је језик, без обзира како га зовемо, босански, српски, хрватски, црногорски, наш заједнички језик, да оне мале разлике, када кажемо „србијански“ мислимо на државу Србију, на национално питање српске државе, свих нас који у њој живимо и исто тако кад кажемо „српски“ да не мислимо да је он уско национално везан за Србе, већ за све људе који овде живе и наравно ону нашу популацију која живи у иностранству.

Наводи да држава Србија има 23 национална савета и како са поносом то истичемо у иностранству и кажемо да на територији Војводине имамо јавни медијски сервис који се зове Радио-телевизија Војводине, који свакодневно производи програме на седам мањинских језика, а онда истовремено заборавимо да овде, јужно од Саве и Дунава имамо пет националних савета. Већ годину дана имамо вести на албанском језику, али не чујемо и даље вести на бугарском језику, ни босанске, ни влашке вести.

На крају свог излагања подвлачи како Србија постоји у Банату, Бачкој, наравно у Шумадији, у Неготинској крајини, тако и на југозападу, на Пештеру, овде у Санцаку, како год га назвали, у Санчачкој крајини, српском Санцаку, србијанском Санцаку, где у заједништву и слози може лепо и успешно да се живи, а да је улога РТС-а као националног јавног сервиса да то и подстиче.

Др Душко Парезановић, директор гимназије у Ивањици, осврнуо се на програме Радио Београда, нагласивши како је једина радио-станица која је меморисана у његовом возилу Радио Београд Други програм на чијим таласима ужива где год да путује. Од 20:00 часова увече, на истој фреквенцији емитује се и Радио Београд 3. Са задовољством слуша Јутарњи програм Радио Београда од 6.30 до 10:00, са мноштвом прелепих емисија, добре музике, репортажа.

Како је РТС даривао Ивањичку гимназију и употпунио њену библиотеку, упознат је са чињеницом да се Радио Београд од 1972. године бави акцијом *Књига солидарности*, те да је РТС прикупио више од три милиона књига и обновио, подигао или формирао више од 1.400 библиотека широм Србије и ван граница земље. Са пуним поверењем позива све школе из окружења – Сјеница, Тутин, Нови Пазар и Рашка – који се нису прикључили програму који реализује РТС кроз Књигу солидарности, да се пријаве да се и њихове библиотеке, обнове са књигама које РТС прикупља и донира.

Наглашава квалитет интернет платформе и мултимедијалних садржаја који се налазе у РТС- овој бази података.

Позива РТС да буде брана од свих телевизија и оно што га лично највише провоцира (прича као математичар, са 28 година рада у просвети од којих 15 година био професор математике и информатике, задњих 13 година директор Гимназије), то је да се РТС уопште упоређује са телевизијама као што су Пинк, Хепи, Прва, О2 итд. РТС треба да буде национални сервис свих грађана Србије, без обзира где они живе, и укључујући његову изузетно добру интернет платформу, да омогући да људи који раде из иностранства, или су из ових крајева, могу чути све оно што се дешава у Србији и то

све што је релевантно а на један квалитетан сигуран проверен а не сензационалистички и подилазећи начин.

Оно што се од РТС-а као националног јавног сервиса свих нас очекује то је да треба пре свега да информише објективно, да утиче на образовање и да га унапреди и подигне и треба да забави али водећи се вишим и одговарајућим стандардима. На тај РТС треба да држи квалитет и не треба да се бави квантитетом.

Обогатите Други програм РТС-а али не куповином и увозом сумњивих серија слабих продукција. РТС само треба да отвори оно благо сопствених програмских архива и емитује оне сачуване научне, образовне, информативне садржаје, путописе, репортаже. Вратите му стару славу. Било је приче да ће Трећи програм РТС-а бити тај који ће преузети на себе одговорност преношења скупштинских заседања, политичких, информативних емисија. (има у Србији непрекидно неких избора локалних, парламентарних, републичких) али поставља се питање зашто до тога није дошло

На крају истиче и то да Сјеница има вишеструког шампиона света у боксу, да има олимпијског првака у атлетици, спортисте који се баве стрељаштвом, врхунске атлетичаре, људе који се баве триатлоном, врхунске професоре на државним и приватним универзитетима, истакнуте уметнике и књижевнике. И апелује на Програмски савет да све изнете примедбе и сугестије пренесе програмском колегијуму РТС-а, да презентује оно што се дешава и ради и у Сјеници, и у Новом Пазару, и у Тутину, и у Рашкој, и у Ивањиници („Ивањицу на РТС-у чујемо само када су штрајкови малине, када је температура слична или иста као у Сјеници. Ми живимо у суровим окружењима, околностима. Да кажем да смо ми наслоњени једни на друге и Богу хвала што је тако. Али треба и на националној телевизији да се чује реч ових људи из ова четири града која сам навео“).

Маида Касумовић, запослена у Општинској управи Сјеница, истиче како у ово доба јавног сензационализма, када је извештавање у питању, заиста жели да похвали РТС што је успео да буде та брана и стуб, да се у том смислу не да и да није поклекао.

Из целе дискусије са ове јавне расправе јасно је свима да има ствари које и те како захтевају промене, реформе и уједно честита на храбрости члановима Програмског савета што су смогли снаге да дођу и да све саговорнике и критике саслушају, изразивши наду и унапред исказавши задовољство уколико буду могли да утичу да се постигне макар 5% промена у областима о којима је било речи.

Белма Таловић, одборница Општине Сјеница, оно што жели да похвали кад се тиче РТС-а јесте HD резолуција, с једне стране и стручне и професионалне водитеље свих програма, с друге стране. Оно што издваја као недостатак јесте да програмски садржаји свих емисија њу лично не уверавају да су направљени из угла свих грађана Србије, гледајући РТС има дојам да они који праве садржај тих емисија нису из средина даље од Београда и већих градова Србије те да заправо, ни једна позитивна вест из региона, мањих општина и малих градова није превише у фокусу садржаја које РТС емитује. Стога изражава наду у промену овакве програмске политике јавног сервиса.

Иако није присталица опозиционих политичких партија, оно што је посебно изненадило јесте што РТС не уступа медијски простор за исказивање политичких садржаја опозиције, јер грађане интересује и то шта други говоре, те да им се дозволи могућност да сами контролишу политичке ставове јавности.

Оно што њу лично два пута годишње подсети да РТС није медијски сервис свих грађана, јесте то да у време Бајрама нема довољно приказаног верског садржаја. Први пут ове године рађен је пренос из цамије али забрињавајуће је било то што је исти емитован уз присуство челника једне политичке странке, што сматра недопустивим. Треба бити фокусиран искључиво на верски садржај а не политизовати га.

Подсећа да РТС претплату сви у истом износу плаћају, те да РТС добија новац и од оних које никада не помиње, од оних који живе и у забаченим крајевима а Општина Сјеница је једна од таквих. Волела би да види у програмској шеми РТС-а програмске садржаје свих националних мањина у Србији, те да и она лично и њени суграђани нешто науче о Мађарима, о обичајима и начину живљења свих осталих националности.

Предлаже прилагођавање културног садржаја терминима када људи могу да гледају ТВ, а не касно увече.

Амела Бајровић, новинарка из Новог Пазара, потпредседница Одбора за информисање при Бошњачком националном вијећу, констатује како је 90% присутних саговорника јавне расправе говорило о босанском језику, о садржајима који би се тицали живота обичног грађанина овог дела Србије, Бошњака, дакле, о свему ономе што је Национални савет БНВ званично својим захтевом затражио од Радио-телевизије Србије предлажући формирање Редакције на босанском језику, а Програмски савет РТС-а одбацио својим закључком (за који лично мисли да је „скандалозан“ јер негира постојање босанског језика, карактеришући га локалним језиком локалног становништва, Бошњака).

Ирфан Паучинац, просветни радник, спортиста, поставио је питање зашто нема преноса фудбалске репрезентације Србије на РТС-у? Зашто тога већ неколико сезона нема, него се претплатници националног медијског сервиса о овоме морају информисати са других комерцијалних телевизија? Зашто РТС не преноси Лигу шампиона? Не могу сви грађани себи приуштити да имају Арену 1 и да прате репрезентацију, да имају Спорт клуб и да прате репрезентацију.

Даље, као просветни радник апелује на РТС, за који сматра да представља прозор у свет његовим суграђанима, да пренесе информацију широј јавности а како би се изнашао спонзор који би подржао изградњу спортске хале, балона за фудбал у Сјеници, с обзиром да су школска деца само септембар, октобар, април и мај вани и да муку муче током зимског периода.

Захваљује РТС-у што постоји, како каже „да се не удавимо у овој прљавштини других телевизија“. Изузетно цени рад РТС-а, истиче професионализам и уједно моли да изнете примедбе његових суграђана са расправе буду узете у обзир, и сматра да свака критика, као уосталом и у сваком другом послу, увек добро дође.

Фико Хамидовић завршава дискусију о програмским садржајима РТС-а у Сјеници са констатацијом да након спровођења исте постоје две могућности : једна –

да Програмски савет задовољи себе тиме да је обишао многа места у Србији и у евиденцији обавеза упише да су његови чланови били и у овом крају а да све остане исто као некад или пак да уважи добар део изнетих сугестија и пренесе менаџменту РТС-а, са циљем да се нешто од изреченог уважи и нешто измени у будућности.

Емир Бихорац се у обраћању председнику Програмског савета РТС-а, на крају дебате у Сјеници осврнуо на целокупну расправу констатујући како нема супериорних и инфериорних нација, како не постоји дорастао језик или језик који није дорастао, већ да постоје два језика: српски и босански језик, а који признаје Република Србија и њени закони.

Симо Салапура, помоћник градоначелника Зрењанина, истакао је како су дубоке везе Града Зрењанина са РТС-ом, похвалио сарадњу са његовим дописништвом и новинарима који су дали велики допринос читавој јавној медијској сцени и то не само у граду Зрењанину, већ и у држави. Претходно нагласивши 60 (61) година РТС-а, те како из свих тих година произилази његова велика гледаност, произилази одређени утицај на јавно мњење, произилази и једна озбиљна репутација, поздравио је јавну дебату о програмским садржајима са жељом да она допринесе још јачем и бољем јавном медијском сервису.

Мирко Крлић, како са позиције председника Одбора за културу и информисање Народне скупштине РС, тако и са позиције Зрењанинца укључио се у критику РТС-а, напоменувши следеће:

стицајем околности, са позиције председника Одбора за културу и информисање, уједно је и члан једне асоцијације коју је формирала међународна заједница-Брисел, а чији је основни циљ развој јавних медијских сервиса Западног Балкана. Ту спадају јавни сервиси земаља које нису ушле у Европску унију, а и даље су ту: Албанија, Македонија, Црна Гора, Србија, Босна и Херцеговина, и наравно, они су по свом нахођењу - а држава Србија није могли да одбије и да у томе не учествује – позвали РТК Косово, иако се Косово не третира као држава већ само као јавни сервис. Србија једина има два сервиса у тој асоцијацији (РТВ И РТС). Провео је скоро годину дана у више важних ТВ центара: Тирани, Сарајеву, наравно, Београду, али обишао и неке важне европске телевизије као што је ОРФ у Бечу, и као што је јавни сервис Словеније (Радио-телевизија Словеније у Љубљани). Без обзира на импозантну технику, велчика студија, закључак од свега тога, не само његов лично већ и осталих да су то страшно досадне телевизије. Те телевизије, као и сви други јавни сервиси, одавно су изгубили трку са комерцијалним телевизијама у својим земљама, сви осим РТС-а, Јавни сервис Србије је такав да, када би представник Јавног сервиса Србије отишао, мишљења је да би та асоцијација једноставно нестала. Телевизију не чини техника, иако је то јако важно, телевизију чине људи. И то је предност Радио-телевизије Србије, то је предност нашег сервиса. Он има људе изузетно школоване, изузетно способне, изузетно креативне. И због тога тај програм РТС-а иде онако како иде и даље добија битку на медијском тржишту. Комерцијалне телевизије пре свега интересује новац и нуде програмске садржаје који су забавног карактера., мало и спортског карактера. Ми данас имамо телевизије које једноставно, немају ни пријаву код нас, не плаћају ни порез (Пријављене су у Луксембургу, наводно реемитују програм, што је потпуна лаж). Ми покушавамо да се у Скупштини против тога боримо. И због тога су РТС и РТВ у врло

незавидном положају, да се боре са неким ко не испуњава своје обавезе према држави, према друштву, али зато убира, емитујући програм, изузетно велики новац, посебно преко рекламних садржаја.

Како долази из света политике, истиче да је веза између јавног сервиса и републичке Скупштине као једног од најважнијих организација у једном друштву изузетна, као што је уосталом веза између политичара и новинара нераскидива (једни без других не могу).

Јако је важно да јавни сервис остане оно што јесте, он мора бити стабилно финансиран; у датом моменту у Скупштини је у току усвајање буџета – бележи се смањење у издвајању за јавне сервисе, и то око милијарду и по, услед завршених пројеката, (завршена је зграда Радио-телевизије Војводине, а Радио-телевизија Србије почиње потпуно стабилно самофинансирање.) Са подизањем таксе за 30 динара, стабилно финансирање РТС-а биће обезбеђено на опште задовољство, а како би и програми какве имамо од стране нашег јавног сервиса били на нивоу који јесте.

Само информисани грађани, само тачно информисани грађани, политички заинтересовани, друштвено заинтересовани, економски заинтересовани могу да мењају и ово наше друштво, да подижу стандард, да подижу државу. Често је јавни сервис критикован и од стране власти и од стране опозиције за свој рад - то само говори да добро обавља свој посао. Што се саме политике тиче, једина ствар на којој РТС треба да ради, то јесте култура дијалога и форсирање дијалога. Само уз дијалог и само уз разговоре, ми можемо сви заједно напред. С тога и предлаже РТС-у да по узору на „Културни дневник“ и „Спортски дневник“ направи и нешто што би се звало „Политички“ или „Страначки дневник“, који би се емитовао у одговарајућим терминима и где би свако пропорционално колико има заступника у Парламенту или колико има подршке у народу, могао да добије свој простор (а без права да стално захтевају да буду у централном информативном програму, то јест, у централном „Дневнику“, што је иначе тежња сваке политичке странке)

Покојни професор Сергеј Лукач, који је донео журналистику, донео новинарство на Београдски универзитет, је увек на првој години студентима говорио, са дигнутим прстом „чињенице су светиња, а коментари су произвољни, коментари су део вашег талента, вашег писања, али прво изнесите чињенице.“ Нажалост, како заврше факултет, већина новинара, стицајем околности, заборави и окрене ту причу, те су коментари најважнији, а чињенице се често запостављају. РТС се, како му се чини, још увек држи тих неких добрих старих принципа.

Што се тиче серијског програма, нема замерки, он има своју историјску улогу, има своју едукативну улогу, има улогу чувара културно-историјске баштине народа, државе, има улогу поштовања националних мањина, националних обичаја и култура и то, наравно, не могу да раде комерцијалне телевизије, то све мора да ради управо Јавни сервис и због тога мора да буде финансиран и то кошта. Телевизија је јако „скупа играчка“, са њом се не може играти тек тако. Због тога износи забринутост када се ради нека серија од изузетне историјске важности а да се у пројекат не улази са довољно материјалних средстава или без правог ауторског одабира („Немањићи“, „Равна гора“).

Мишљења је да у програмској шеми треба можда мало више дечијег програма, а како је то некад било на програмима РТБ (јер је то било нешто незаборавно идо данас непревазиђено на свим другим телевизијама).

Износи приговор што РТС нема директора Телевизије. Има генералног директора, има директора Радија, а нема директора Телевизије. Три пута се расписује конкурс, али се нажалост такав човек не бира, иако поуздано зна да се на тај конкурс јављају људи који раде у тој кући и који су подигли тај РТС, Одлуку генералног директора да и даље никога не предлаже за директора Телевизије, сматра самовољом коју јавно износи и коју ће истаћи и у Скупштини.

На крају износи и озбиљну замерку што се на јавну расправу у Скупштини РС на иницијативу Радне групе, где се требало расправљати о унапређењу изборног процеса, како бисмо заиста допринели демократизацији наше државе и нашег друштва, где је тема била како избећи сваку врсту дискриминације у медијском простору, нису одазвали генерални директор нити главни и одговорни уредник Информативног програма РТС. Иако је присутан био г. Зоран Станојевић, кога иначе лично изузетно цени и уважава као новинара и уредника РТС портала, сматра недопустивим неоазивање челника јавног медијског сервиса на позив за разговор на овако озбиљну тему а одазвало се 18 политичких странака са по два представника, одазвала се међународна заједница, ОЕБС, одазвао се заменик директора, пошто не постоји директор, и још један члан РЕМ, позване су све релевантне телевизијске куће, па и оне које немају националну фреквенцију и све су оне послале представнике својих менаџмента изузев јав. сервиса.

Ерне Лазар, економиста, аутор књиге „Вештине управљања новцем“, као неко ко се бави финансијским консалтингом укратко је изнео своје примедбе на недостатак програмских садржаја на каналима РТС-а који се тиче финансијске писмености.

Истиче како су данас, у савременом свету, сваком човеку потребне три врсте писмености: то је алфабетска, информатичка и финансијска писменост. На жалост, статистика у нашој држави каже да је алфабетска писменост код нас дошла дотле да имамо још око 700.000 алфабетски неписмених особа или особа које нису завршиле ни основну школу. Али, информатичка писменост нам је отишла даље, па имамо око 60% грађана који се информатички сналазе на рачунарима.

Оно што је најгоре и поражавајуће, то је да је чак 90% грађана у држави Србији апсолутно финансијски неписмено, чак и појмовно не разумеју и не знају о чему се финансијски токови састоје и како би они успешно могли да управљају новцем који имају.

Због свега тога предлаже да медијски јави сервис у оквиру програмских садржаја свог Образовно-научног програма уврсти нешто на тему финансијских вештина, способности управљања новцем и финансијама, затим на тему блогорисања где учимо децу како безбедно да користе интернет (детална анализа ове проблематике са конкретним предлозима програмском уредништву РТС, саставни је део овог извештаја у делу који се тиче коментара грађана достављених путем електронске поште).

Никола Божовић, преко 40 година новинар у Зрењанину, подсетио је присутне како су пре 26 година, одборници у то време Општине Зрењанин управо у

здању где се одржава ова јавна расправа изгласали отварање првог дописништва РТС у Војводини. Те 1993. године – Општина Зрењанин са својом привредом издвојила је 250.000 марака и отворила ТВ центар са 25 људи, професионалаца у дописништву, а он лично био је уредник тог првог дописништва. Град је уступио један ексклузиван простор, у водоторњу, од 170 квадрата, купио је најсавременију опрему. Програм се емитовао на НС Плусу, и могао се видети и у Вуковару, и у Јагодини... То су били први телевизијски кораци којима се кренуло из Баната и управо су од тог дописништва направљена још три: Кикинда, Вршац и Панчево. Ту се негде и застало по питању дописничке мреже у Војводини, тек је пре годину ипо установљено дописништво у Новом Саду, постоји још у Суботици, али је свакако присутна извесна медијска рупа када је у питању Јавни сервис РТС на подручју Војводине- стога и сугерише управо развијање дописничке мреже (Сомбор, Кула, Врбас, Сремска Митровица много су важни центри који би требало да имају своје дописништво јер је то веома значајно за јавни сервис)

Истакао је како локална власт и данас отвара врата управо Јавном сервису РТС. И кад гостује *Шареница* и када се снимају други јавни наступи (наводи речи Веселина Грозданића, редитеља : „У Зрењанину желе и дрвеће да склоне кад ја правим неко јавно снимање.“). На крају наводи и то да град Зрењанин већ осам година подржава и активно учествује и у организацији РТС турнира „Играјмо за 16“.

Милорад Марјановић, директор Јавног предузећа Завод за уџбенике и наставна средства и Романца Јовановић, руководилац Одељења ЈП Завод за уџбенике у Новом Саду, осврнули су се са оно што сматрају заједничком мисијом Јавног медијског сервиса и Завода а то је ширење културе и образовања, те апелују на што већу заступљеност образовно-научних и културних садржаја у програмима РТС-а, продукцију тематских емисија, специјализованих емисија, организовање округлих столова са издавачима, професорима, академицима, књижевницима, истакнутим мислиоцима. Такође предлажу да поједини уџбеници и књиге у издању Завода, посебно поједина капитална дела буду представљена на адекватан начин и на програмима РТС.

Ружица Томић, председница Удружења за помоћ ментално недовољно развијеним особама Града Зрењанина, наводи како већ 12 година организују Олимпијаду за младе са сметњама у развоју за територију Војводине, на којој учествује око 16 удружења из градова Војводине и са жаљењем констатује да их Јавни сервис никада није испратио у томе. Срећа тих младих људи, који немају прилику да се иначе покажу на неким другим спортским такмичењима или у другим дисциплинама уопште, то њихово задовољство, тај њихов осмех, свакако је нешто што треба да види, не само Зрењанин, него треба да види цела Србија па и шире.

Примећује да када су параолимпијци у питању, када је спорт младих са сметњама у развоју у питању, да нема довољно заступљености те теме у програмским садржајима РТС-а, а и када се о томе извештава, обично је то приказано у неким касним терминима, када мали број људи то може да испрати и види

Када се говори о проблематици породица које имају инвалидну децу, мишљења је да је треба приказивати на другачији начин, не са аспекта туге и стварне тежине њихових живота, већ сугерише да се износе они прави примери, позитивни и светли

примери, начин како се треба и како се може изборити са проблемом инвалидитета и бити и успешан и срећан.

Драган Кремер, медијски стручњак, Фондација за отворено друштво, обраћа се у својству претплатника и поздравља чињеницу да ове јавне расправе постају помало дуже у временском распону, са по једним догађајем више у односу на прошлу годину и што су први пут добијени подаци о гледаности, нада се да то значи враћање значаја и улоге Центра за истраживање гледаности програма и аудиторијума, интерне службе РТС-а. Такође поздравља што је уводни део, онај промотивни део РТС-а о самом себи скраћен, чиме оставља више времена за стварну јавну расправу.

Зашто инсистира да говори као претплатник. За свега неких годину дана, претплата – која је такође законски обавезна – повећала се у два наврата укупно за неких 70 посто, што је врло значајно повећање, па, дакле, и значајно повећање прихода РТС-а. Било би јако добро да то стварно значи и мања давања из буџета, који, опет, пуне исти претплатници, грађани. Поставља питање шта ће за то драстично поскупљење грађани добити боље – не шта ће добити више, то се види кроз број канала итд. - питање је квалитативно. А мисли да су ове јавне расправе кључне за то.

Овде поставља још два конкретна питања. Извештај, прилично детаљан, о прошлогодишњој јавној расправи, која је одржана отприлике у исто ово време, објављен је на једном прилично забаченом месту на сајту РТС-а., његово конкретно питање је – да ли су Управни одбор, уреднички колегијум и менаџмент РТС-а прочитали тај извештај, да ли су се на било који начин изјаснили о примедбама и предлозима и ако нису - зашто нису.

Друго питање је – пошто је видео, тражећи тај Извештај о раду Програмског савета – да је у годишњем плану рада Савета требало на седници септембру да се расправља о Информативном програму, како се што се, нада се, и десило. Али како се извештаји објављују са извесним закашњењем, моли чланове Програмског савета да кажу како су оценили информативни програм, пошто мисли да је то кључно питање за овогодишње јавне расправе, обзиром да идемо ка обавезним изборима.

Проф. Раде Вељановски, Факултет политичких наука, каже да нема никакве сумње да је добро што постоји оваква јавна расправа. То ранијих година није била пракса, откако је РТС кренуо у своју трансформацију из државне радио-телевизије у јавни сервис. Али мисли да би одмах требало да буде потпуно јасно да ово није довољно да буде једини облик комуникације са аудиторијумом и да пракса других медијских јавних сервиса у Европи показује доста широку лепезу те сталне комуникације, па мисли да би било добро да и овде постоје такви стални облици комуникације – не само једном годишње јавна расправа – већ и саветодавни одбори, стална консултативна тела стручњака, комуникација са истраживачким и другим стручним организацијама, служба за перманентне контакте са публиком, евентуално омбудсман.

Подсећа да парадигматични Би-Би-Си има годишње између 15 и 20 милиона директних контаката са слушаоцима и гледаоцима на све могуће начине: електронском поштом, обичним телефоном, класичном поштом, јавним расправама. Би-Би-Си има

шест милијарди фунти буџета, па све то може, ми не можемо све као Би-Би-Си, али оно што можемо треба да реализујемо и треба томе да тежимо.

Програмски савет никако није довољан облик, поготово што га бира, по садашњем Закону, Управни одбор РТС-а, што је на неки начин нонсенс, јер Програмски савет треба да буде екстерно тело које заступа јавност. Овако, када га бира Управни одбор, то значи да Управни одбор бира сам себи саветодавце. Тако да би то било добро да се једнога дана промени у Закону (што наравно нема везе са самим Јавним сервисом, јер није Јавни сервис законодавац). Било би, наравно, добро и да Јавни сервис има свој кодекс у коме би била саморегулаторно разрешена многа питања.

Подсећа да се овде разговара о томе у којој мери РТС остварује своје функције, по ономе што се зна да је мисија јавног сервиса, по европским и светским размерама, разуме се и по нашем Закону, који јесте у великој мери урађен на основу тих стандарда. Пошто у вези с тим постоје неспоразуми, мисли да је јако важно нагласити да је важно да јавни сервис целином свога програма, значи, и културним програмом, дечјим, забавним, спортским итд. остварује те своје функције. У том смислу има напретка, то се види по разноврсности понуде, и заиста би желео посебно да похвали Трећи канал, као канал културе и уметности, који је из овог експерименталног постао сада званични канал. То је за РТС јако добро.

Међутим, гранична нит, критеријум на основу кога се јавни сервис одваја од медијских кућа других облика је ипак информативни сервис. То је један од претходника ове дискусије већ рекао и то је, наравно, потпуно тачно. Јавни сервис је, наравно, у светским размерама дефинисан као феномен који треба да има интегративну функцију, кохезивну функцију у друштву, организација која треба да буде перманентна трибина за јавну расправу о свим најважнијим друштвеним питањима.

Јавни сервис, наравно, о програмским садржајима не сме да се нагне ни на једну политичку идејну страну. То је, каже, на крају крајева, председник Програмског савета добро рекао – којим све друштвеним групама, као циљним групама, треба да буде окренут програмски садржај на један потпуно равноправан, медијски неутралан начин.

То су, дакле, неки основни критеријуми да ли је нека медијска организација јавни сервис или не. Нажалост, мишљења је да, у том смислу, постоји проблем, када је у питању информативни програм. Сви остали програми су добри и ту РТС напредује.

Што се тиче показатеља о гледаности, они су важни, али такође као што је то и речено – нису најважнији. Много је важније оно што стручне организације које се баве истраживањима закључе у вези с тим. И било би добро да руководство Јавног сервиса много више, или бар мало више уважава те закључке и оно до чега се долази.

Основни проблем је недовољно присутан политички плурализам и разноврсност мишљења и ставова, изостанак критичког мишљења и неотварање оних дебата на јавном сервису које захтева друштвена стварност. Друштвена стварност наша је врло компликована, то је такође речено у уводном излагању. Ми имамо велике напетости у овом друштву и анимозитете, део те напетости последњих година постаје и сам јавни сервис и због тога како се односи према одређеним друштвеним питањима.

Посебан проблем је, подсећа, јер је то произашло из оног разговора власти и опозиције на Факултету политичких наука, на коме још ради, функционерска кампања. Ради се о томе да тај назив није добар. У Европи се, у европском регулаторном оквиру користи термин „третман носилаца јавних функција у предизборним периодима“, али добро знамо на шта се мисли.

Дакле, очигледно је да су носиоци јавних функција много више присутни, иако последња два, три месеца има и представника који другачије мисле и других опозиционих странака итд, али то још увек није довољно, да бисмо могли да закључимо да у тој области своје функције, јавни сервис на задовољавајући начин ради.

Наводи примере да третман председника државе понекад заиста искаче из тих стандарда и оквира, јер ако имате укључење из Њујорка 15 минута у Дневник 2, из Русије 12 минута, па плус још неких других, итд, то је један потпуно непрофесионални однос у кључној информативној емисији чија је гледаност између 2,5 и три милиона свако вече, то се тако једноставно не ради. РТС, још док није био РТС, док је био РТВ, имао је одличну праксу да у Дневнику, као информативној емисији, која треба о свим догађајима да информише, кратко, два минута, два и по, можда и три минута, а онда после тога има емисију, рецимо, „Актуелности“, како се то некада звало, па ако заслужује тај догађај да се да више, онда се да више, а емисија од пола сата, која треба да да преглед свих догађаја у земљи и у целом свету, не може да буде запоседнута са 15 минута.

Као еклатантан пример наводи, Дневник од 7. децембра, који је потпуно карактеристичан. Ту постоји догађај, хеликоптери у Батајници, то јесте реалан догађај, али се даље медијски, новинарски третира као псеудо-догађај, јер ту Александар Вучић, као председник, говори о Крушику, о Јовањици, о министру Бабићу и несрећи на аутопуту, па се направи нека мала пауза, па поново Вучићев одговор Албину Куртију, па опет Вучић о Рачку и све то из Батајнице.

Професионалци морају да знају да је то очигледан покушај информативног тима председника државе, да мало добије више времена псеудо приступом у ударној информативној емисији и на то и стручњаци, не само политички опоненти, који имају другачије политичке интересе, него медијски стручњаци сматрају да то није професионално, да то не треба и да се то тако не ради.

Даље наводи гостовање председника Вучића у „Упитнику“ у коме је он једини присутан гост. Регуларно и легитимно је да једна медијска кућа, било која која је јавни сервис, може да има интервју са председником државе, али се онда направи „Интервју“ као посебна емисија, то професионалци знају, не жели никоме о томе да држи предавања, а емисија „Упитник“ је другачије конципирана и она мора увек да има више саговорника.

Шта хоће да каже? Јавни сервис, ако занемари ту своју обавезу, ту потребу да буде кохезиони фактор, да апсолутно уједначи мишљења, ставове, да омогући критику, онда он, уместо да допринесе да се, на неки начин, опусте те супротстављености, та стална напетост, он томе доприноси и то поспешује. Заиста би желео да се то не деси. Дошао је на ову јавну расправу због тога што мисли да треба да се расправља и да отворено каже, да не подржава онакве мере, кад неко на силу покушава да уђе у јавни

сервис и да га натера да ради ово или оно. Сматра да то није цивилизовано, али зато јесте овакав један разговор, па апелује да се мало више тог европског, демократског и правог искуства примени и овде у РТС.

Томислав Бановић, председник Савеза самосталних синдиката Града Београда, захваљујући се на позиву за присуство јавној расправи и могућности да се чује и радничка реч, наводи да жели да похвали, прво раднике РТС, професионалце, који беспрекорно, као стручњаци одрађују свој посао и целокупну слику јавног сервиса где радници и чланови синдиката могу да се правовремено и истинито информишу. Преноси мишљење синдиката да је ово телевизија којој се верује. Верује се РТС, као јавном сервису, шаренолик је програм, од политике, економије, забаве, спорта, тако да и први и други и трећи програм задовољава потребе. Нису против повећања таксе, јер знају да ће то наменски да се утроши, да би се побољшало информисање и сам рад сервиса.

Милан Антонијевић, извршни директор Фондација за отворено друштво Србије, изнео је да се на Факултету политичких наука доста разговарало о самом програму РТС-а, не само информативном. Иако како истиче сврха РТС није само информативни програм, ипак се у свом обраћању мало више осврнуо на ту проблематику. Наводи истраживања која су организације цивилног друштва радиле (пре свега мисли на Новосадску новинарску школу, која је радила поједина истраживања избора 2017. године, која показује заиста велику несразмеру у представљању различитих кандидата) и поставља 3 питања.

Прво питање је везано за обавезе РТС о извештавању о ЕУ, о политици и опредељењу Србије ка ЕУ и паритету тог извештавања са извештавањима о неким другим догађајима. Да ли постоји методологија на коју се РТС ослања приликом праћења тога? Волео би да следеће године у извештајима РТС-а који се презентирају на јавној расправи постоји и табела која се односи на извештавање о европским интеграцијама, колико је то преведено грађанима, да ли им је то јасно, јер негде, чини му се да постоји неповерење грађана да постоји искрена намера ка европским интеграцијама. РТС је тај који то може променити, види и по појединим показатељима.

Друго је такође везано за изборе, везано је за методологију, за праћење, непристрасност извештавања, да ли је то нешто што је Програмском савету доступно, да ли постоје истраживања, да ли су их наручивали. Мисли да је овај наредни период и у нашим очима много битнији, као грађана и оних, као што је његов колега Драган Кремер рекао, претплатника. Оног тренутка када пређете ту категорију, можете и од РТС захтевати одређени квалитет програма. Да ли се о томе размишљало и који су ту правци рада.

Дадаје и треће питање, које је везано за РЕМ и правилник који се израђује у овом тренутку. Он је доступан, дали су одређене коментаре као цивилно друштво. Да ли је и ка РТС-у ишла иницијатива РЕМ-а да да виђење овог Правилника, који ће се односити на предизборни период? Мисли да је заиста значајно да из тог угла неке магле склонимо са РТС-а и да много позитивније говоримо.

Драгомир Милошевић, председник Струковног синдиката РТС-а, позитивно оцењује присуство представника Одбора за културу и информисање из Скупштине

Србије, изражава одушевљење његовим мишљењем и залагањем за јавни медијски сервис. Сматра да Програмски савет у будућности не би требало да има саветодавни карактер, него обавезујући карактер, под број један. Оцењујући рад јавног сервиса на крају истиче да су медијски јавни сервиси једна од институција од највећег културног значаја у свим државама.

Никола Рацков, професор Факултета музичке уметности у Београду, истиче како је 40 година сарадник ове куће и одмах на почетку похваљује велико благо радијског формата., изванредну понуду од музичких, драмских, народних, дечјих садржаја, па до свега осталог. Наглашава вредност и Другог програма Телевизије који је окренут култури, који је толико значајан и толико вреди а толико угрожен због тога што га покривају преноси из Скупштине Србије. То би морало под хитно да се мења.

Радио и Телевизија „уживо“ једини су прави програм, и то је свима јасно. Некада су постојали директни радијски преноси променадних концерата са Коларца, нема их деценијама и поставља питање зашто? Сад је заживела и Телевизија која је проширила своје гране. Радити телевизијске преносе променадних концерата у 11 сати – већа је музичка пропаганда од било чега другог што се улаже у спотове који могу да коштају милионе.

Ми имамо такво благо које је стасало у Београду, те наводи за пример како је на концерту, као човек који није најслабије информисан о музици, „пао са столице“ Коларца кад је чуо музицирање Симфонијског оркестра Музикон. Ти млади људи, без диригента, били су храбри да прате једног од највећих пијаниста света – Бориса Березовског. (Поставља питање РТС-у зашто га не покажемо? Хвала богу, снимљен је концерт.) Такви ансамбли какве ми имамо, они морају да имају свој свакодневни живот и да се стално појављују на сцени. Сугерише што више програма уживо Радија и програма уживо Телевизије, дакле, директни радијски и телевизијски преноси, а не само монтирана, одложена емитовања.

Истиче како су Срби религиозан народ, славе све на свету али не воле да иду у цркву. Сматра да би улога РТС-а овде требало да буде већа. Критикује РТС што се литургија преноси само једном годишње, док се у нашој околини емитује једном недељно („Нама треба 365 дана у години да на Телевизији видимо један пренос литургије. И то буде из Саборне цркве, где се поређа цела краљевска породица и политичари од угледа. Ако хоћемо да окупимо српску религиозну паству, ми морамо њу да едукујемо. Не само кроз казивања свештеника, и то пред неколико људи, него пред хиљадама и хиљадама људи, што телевизија може да уради. А сем тога, мудри око нас такве промоције користе и да промовишу место у коме се дешава тај пренос литургијски из цркве, тако да ту имамо спој духовности и туризма. Шта ћете боље, и то све кроз реч и слику“).

Иначе, сматра да *Српски на српском*, емисија на Радију, треба да добије Пулицерову и Нобелову награду за то што ради.

Ноћни програм Радија треба да доживи поприлично реконструкцију, да му се обрати мало већа пажња. То је итекако слушан програм. Слушаоци који га после поноћи прате, такође желе да слушају професионални програм који је на нивоу оног који се емитује преко дана. Некада је то само једна унапред припремљена плеј-листа, понекад

чак и гостовање људи којима није место да говоре пред микрофонима (могу они да ћаскају у „Грмечу“, али не преко микрофона Радио Београда).

Милоје Ракочевић, професор Нишког универзитета у пензији, истиче како је добро то што је наш национални медиј успео да се одржи, у смислу да је референтни систем у односу на све друге канале. Нико не пропушта *Дневник*, нико не пропушта *Студио знања*, *Око*, као и велики број образовних емисија. И када то похваљује, каже да је добро што је референтни систем трагање за истином – када људи желе да знају шта се догађа, шта је право стање ствари, онда је то оно што приказује наша телевизија.

Све похвале за Образовни програм али волео би да се у правом руху врати оно што смо некад имали – квалитетан Школски програм. Јако је низак ниво ђака када је реч о списатељству, велики број изостанака са школске наставе, могу ли се деца одвојити од компјутерских игрица и свега онога што на њих негативно утиче а доноси нова техника. Ту би Телевизија морало да се умеша, чак да помогне на изванредан начин, да направи тај контакт са школом. Примедба да генерално у Србији није било довољно поменуто ова година, међународно проглашена „Годином Менделеева“

Горан Пећанац, Савез слепих Србије (коресподент са иностранством и уредник Брајевих и звучних часописа). Истиче како многи кажу да су слепи највећи слушаоци радија. Не зна да ли су највећи или најбројнији, зна да су најупорнији, а многе ће изненадити то да су слепи врло одани гледаоци телевизије, и они кажу – гледао сам телевизију, слушао сам радио, значи, слободно, без устручавања у том погледу.

У Савезу слепих су оформили један тим за приступачност и одмах су ступили у везу са РТС, где су указали на потребу прилагођавања медијских садржаја особама оштећеног вида и потребу аудио дескрипције и договорили да ураде аудио дескрипцију серије „Корени“ и још једне серије.

Имајући све ово у виду, тешко им пада што је за људе са оштећеним видом РТС планета, безмало, у потпуности недоступна. Пре неких месец дана је проверио да ли се нешто променило од кад су први пут указали РТС на ово питање, није је било, па опет синоћ, с обзиром да је требао да дође овде, исто покушао на свом „Ајфону“ да добије РТС планету. Делимично је успео да уђе у неке садржаје, али на андроид телефону није ни толико успео. Значи, РТС планета је безмало скоро недоступна.

Наводи како је Радио Београд некада имао врло богат спортски програм, те да су прилично били заступљени преноси спортски, чега је данас јако мало. Што се тиче Драмског програма Радио Београда, износи примедбу - слушао је пар драма које је неко вероватно са траке или већ са неког аналогног носача звука конвертовао у дигитални и може рећи да је то било јако лоше одрађено, да у једном тренутку, на пола драме, уопште није могао да разуме оно што се прича. Значи, ту треба посветити пажњу конверзији из аналогног у дигитални формат, јер то не значи само пустити траку.

На радију би такође требало да буде мало више образовног програма. Како лично говори неколико језика, у могућности је да слуша друге радио станице из Европе, па и шире, примећује да је на њиховим таласима образовни програм врло заступљен, поготово на ВВС али и на Хрватском радију (*Повјест четвртком* и друге емисије у

трајању од око педесетак минута, у којима се врло детаљно говори о историјским догађајима)

На крају поставља питање када ће Други и Трећи програм Радија имати одвојене фреквенције и када ће и један и други емитовати целодневне, двадесетчетворочасовне програме?

Ненад Крстић, професор са Филозофског факултета у Новом Саду, председник Програмског савета Радио-телевизије Војводине, истиче похвалу на рачун организације јавне расправе, наводи да је на расправу као место где се чује глас народа дошао да учи и чује квалитетну размену мишљења. Напомиње да је потребан критички дух и да су јавни сервис кохезиони фактор у друштву, умирујући фактор који ће, у суштини, умирити тензије које постоје у друштву. 2002. године је превео једну књигу значајног француског интелектуалца Пола Вирилија „Информатичка бомба“. Препоручује је као начин да се сагледа шта може једна информација да донесе.

Жика Богдановић, публициста, иако напомиње да је можда ван контекста расправе, ипак истиче да су Телевија и Радио најдужи кварићељи српског језика. Малочас је чуо како господин лепо каже „Петер Хандке“. На Радију, на Телевизији ћете чути „Петер Хандке“, као да постоји само један страни језик. На Радију и Телевизији чућете како се изговара „инвалдитет“, немачке речи *инвалдитет*, уместо наше речи *инвалидност*. *Одмарај*. Кога да одмарате? Коња с кога сам сјао. То је веома проширено на Радију и на Телевизији. Моли да се на то обрати пажња.

Не говори о програму из једноставног разлога што је 15 или 20 година провео пишући о програму Телевизије у НИН-у из недеље у недељу, тако да има и доста искустава, па и непријатних искустава. Нешто друго жели да предложи. Као директор Југословенске кинотеке у своје време био је у посети Британском филмском институту у чијем се саставу налази Британска кинотека. Британска кинотека чува све што је Би-Би-Си објавио на Радију и на Телевији из дана у дан, свакодневно. То је сложено, спаковано, и то се чува. Ако историчарима то буде једнога дана потребно, ту ће наћи пре свега. Не у архивима, него ће наћи управо у тим фондовима.

Замолио је колегу, директора Британске кинотеке да направи штих пробу – да ли имају то и то, везано за тадашњу Југославију. Наравно да су имали. За два минута је добио што је хтео из 1937. године, 1947. или 1957. Имају забележено шта је речено, ако је било, у вестима о тадашњој Југославији.

Преноси лично искуство: “Кад сам био директор Кинотеке, долази ми једнога дана Ненад Јовичић, један од најистакнутијих филмских сниматеља које смо имали. „Жико, молим те, можеш ли нешто да учиниш?“ О чему се ради. Био сам на Телевизији, у ходнику Телевизије. Видео сам отворену филмску кутију из кога је цурио филм. Погледао сам шта је то. Јао, па то је мој филм. Мој филм на Телевизији, који је био приказан, отворена кутија, бачена негде у ходнику, а филм цури из ње.“

Стога и поставља питање, могу ли се РТС и Кинотека договорити да се филмови и серије које је Телевизија радила, предају на трајно чување Кинотеци?

Љубиша Ракић, академик, као неко ко неколико година присуствује јавним, расправама, жели да истакне значајан напредак у ширини информација, у

демократизацији, у давању могућности различитим гледиштима, посебно различитим политичким гледиштима из дана у дан, да се презентирају на Телевизији, упркос, по његовом мишљењу, неоправданих критика мањине која би захтевала да 24 сата седе и да наклапају на Јавном сервису.

Сматра да Јавни сервис добро прати, у границама својих општих могућности, у границама могућности популације коју представљају та гледишта. .

Друго што би желео, као научник, да истакне односи се на Научни програм. Он мора да изађе изван оквира јефтиних договорених промоција појединаца. Он мора износити догађаје пуне научне вредности, који обећавају, дају поглед на данас у науци и могућности за науку даље.

И трећа ствар коју истиче, када се говори о тзв. четвртој научно-технолошкој револуцији, то се разматра алтруистички, врло често површно. Ми треба да видимо шта нас очекује после те револуције. А после те револуције, која је већ зашла дубоко у своју реализацију, да разговарамо шта се десило и шта ће се десити. Али оно што је велики изазов пред човечанством, то је – шта ће бити после првих резултата те револуције. Ми обично посматрамо идеалистички – све ће бити мед и млеко. Напротив, резултати научно-технолошке револуције довешће до великог напретка. А тај велики напредак отвориће још теже проблеме: шта са огромном масом људи који ће изгубити службу, који се неће прилагодити у нове научно-технолошке догађаје, и шта ћемо с њима? Шта ћемо и како ћемо отворити проблеме за решавање те широке популације?

И на крају, сматра да је велика демократизација учињена захваљујући Јавном сервису, у домену спољне политике. Спољна политика постаје нешто што је реkvизит размишљања од обичног човека до врхунске интелигенције и политике. Тај допринос који је РТС дао у популаризацији, у демократизацији знања о спољној политици сматра изузетно важним.

Јелена Ђалковић, секретар у Савезу глувих и наглувих Србије, захваљује организатору што су обезбедили тумача, преводиоца за знаковни језик. Тренутно, имамо неке вести које су омогућене глувим људима, сваког дана по десет минута, и то је добро. Међутим, велика популација глувих жели, тражи да се вечерњи *Дневник* који почиње у пола осам, такође преводи. Постоји телетекст. Међутим, титл је лош, и граматички, некад су и реченице покидане, понављају се, није усклађено. Има неких техничких проблема на том 888.

Сматра популација глувих да тај *Дневник* у пола осам треба прилагодити на исти начин, као што се и *Вести* од десет минута преводе са преводиоцем на знаковни језик. Значи, не са тим титловима који су некад скидани, а када се укључује директно у програм неки новинар, није титлован на телетексту тако да се не зна шта тај новинар саопштава. Такође, када се председник државе или премијер обраћају на некој ванредној конференцији за медије, то се никад не преноси на знаковни језик, то је јако важно за глуве људе, да истог тренутка знају шта је то и шта се то прича, о чему говори двоје најважнијих људи у земљи.

Милоје Поповић Каваја, сматра РТС ризницом програмских садржаја, богатством њиховим и на радију и на телевизији, у иностранству углавном, током дана

приказују се све сами комерцијализовани садржаји. Не верује да ће ико ишта лоше рећи о програмима на телевизији и радију у целини гледано, једини прави, велики проблем је онај политичког карактера. У којој мери ће РТС, као једна, полудржавна институција, дати простор опозицији? Реалност је да свака власт настоји да сачува своје позиције и разуме се, она се увек покрива неким демократским плаштом.

Наводи како је радио као спољни сарадник на телевизији деведесетих година и коментарисао друштвене појаве, нико му није одређивао шта ће да прича и нико га није озбљно критиковао због изговорене речи.

Сматра глупошћу назив јавни сервис, и каже да је то у суштини државна телевизија, те да први програми Радија и Телевизије не би смели да емитују рекламе. које су иначе врло проблематичне, јер велики број људи не може да их разуме.

Сматра да смо окружени братским народима, словенским народима, народима с којима смо некада у слози живели, а с којима смо покварили односе, великим делом нашом кривицом и да треба емитовати програм којим бисмо поправили међунационалне односе.

У оваквом медијском окружењу данас, у коме је јавност константно изложена неким негативним утицајима, велика одговорност је на РТС-у. РТС треба да улива оптимизам, морамо водити рачуна о психолошком стању нашег народа

Мирослав Миња Николић, адвокат, заменик председника Управног одбора РТС-а., истиче лични утисак да је чуо веома много занимљивих ствари и предлога, што ће бити од велике користи за Програмски савет, а онда и за управу и менаџмент куће. Сигуран је да ће изречено имати одјека у будућем раду РТС-а.

На током расправе изнету напомену која се односила на сам положај и улогу Програмског савета, објашњава да је Програмски савет овако како је он замишљен, законским одредбама стављен у позицију какву има. Не само због Закона, него је и природа ствари таква да, као саветодавни орган он, једноставно, мора да буде изабран од оних којима је саветник. У конкретном случају, Програмски савет је савет Управног одбора и генералног директора РТС-а.

Данијела Пушара, новинар, професор факултета, уочава како је током расправе доста дискутаната учествовало, много сугестија изнето, свакако доста и примедби и критика, али како још није чула да је неко позитивно оценио рад РТС-а, лично жели да похвали програм и садржаје РТС-а., првенствено културно-уметнички., образовни научни али и информативни. По њеном мишљењу РТС коначно почиње да личи на неку светску телевизију.

Проф. Павковић, сматра да када је реч о Телевизија Србије да је најбоља у окружењу, најмоћнија, и с тим у вези жели да замоли нешто што лично мисли да би РТС могао и боље и више да учини него било ко у држави. Пре свега, мисли на новинаре који су истраживачи и треба да се баве оним што је најбитније у окружењу.

У том смислу и поставља питање – како нама свима заједно не смета да у нашој престоници, више видимо латинице него ћирилице, готово 90%, а да знамо да је ћирилица наше писмо, да је то наша основна азбука и да је требамо поштовати. Стога

моли да РТС учини све што може да ћирилица буде оно што и треба да буде – везана у коду српског народа.

Друго питање које жели да покрене је питање Хандкеа., добро би било да новинаре промисле о свом односу према проблему који је Ханке истакао и био нападнут због тога.

Треће питање које жели да покрене је питање региона. Статистички подаци нека биду водиља. Питање на које треба дати одговор – какав је национални састав у Санџаку био '49. године, а какав је данас? Поставимо то питање људски, са најбољом намером да дамо одгонетку. Шта то нама не ваља, па нас нема, а шта другима ваља па их има три пута више?

Четврто питање на које жели да се обрати пажња је стање у коме се налазе наше цркве, 90% цркви, односно манастира наших на Косову је преименовано и већ се користе као албанизоване у њиховим туристичким водичима. Истовремено, 90% простора на Косову је албанизовано именима. Побринимо се да и у јавности, због нас и због нашег трајања, оставимо траг у времену, јер је то врло важно.

Пето питање је питање наталитета. У том случају, без обзира што имамо министарство које се бави тим проблемом, сваки новинар са добром намером може много више него било ко из министарства, да уђе у школу, да уђе у кућу, да уђе у насеље, да окупи, да каже, да покаже, да упути и да тражи да нам не остају пушта места. Куршумлија је, по својој територији, била можда једна од највећих општина у оној заједничкој Југославији. После рата имала је 78.000 становника. Сада има 16,5 хиљада становника. Према томе, то су питања о којима ми морамо да водимо рачуна.

На крају ту је и значајно питање које се односи на баштину Немањића

Све наведено су битна питања о којим нико други боље до новинара РТС-а неће истражити и о њима подробно информисати јавност.

Мерима Његомир, музички уметник, током дуге сарадње са кућом, била је и уредник у Музичкој продукцији, истовремено наступала на свим телевизијама у окружењу и сматра да у Забавној редакцији РТС-а постоји велики ред и рад.

Жели да упути апел Програмском савету и Управном одбору с обзиром на тренутну озбиљну ситуацију у вези кадра у оркестрима РТС-а. Ситуација тренутно у нашим оркестрима, односно у Музичкој продукцији, је таква да велики број сјајних и великих музичара одлази у пензију и, на жалост, одлази из РТС-а.. Сматра да би великим уметницима попут Љубише Павковића, Моме Станојевића који су у пензији, на неки начин, требало омогућити да буду поново ангажовани а не да им се брани да учествују чак и хонорарно. Њихово искуство је немерљиво, своје знање би требало да могу да пренесу, да буду ментори или саветници младим људима, а како би се у крајњој линији сачувало све оно добро у нашој музичкој традицији и култури.

Проф. др Миладин Шеварлић, народни посланик у Скупштини РС, наглашава како је РТС свакако најпримеренија телевизија, заједно са јавним медијским сервисом Војводине, при чему се РТВ Војводине разликује по разноврсности програма националних мањина које живе на територији Војводине. РТС је једна ризница

националног богатства, имајући у виду све фондове, архиве које чува и који су доступни и за будуће генерације.

Оно што, међутим, износи као оштру критику, јесте то да се, како је чуо и у Скупштини, у појединим емисијама приказује карта Србије без подручја АП Косова и Метохије.

Било би добро да има више заступљености емисија у којима су присутни представници села, али не представници политичких партија, него грађана, јер у селима живи 43% становништва, заузимају 87% територије Републике Србије, при чему ми, нажалост, од 1981. године ни у једном званичном документу више немамо појам „село“, као категорију насеља. Последњи попис 1981. године имао је категорију села као насеља. Од тада надаље, сва насеља се деле само на две групе: то су градска насеља и остала насеља. Мисли да то није добро, без обзира на интенције које постоје, евентуално, и притиске због униформности, методологије, приказивања насеља у Европској унији итд. Ми не смемо тако лако да се одричемо наших корена, наше традиције јер село је исходиште свих других људских активности, а истовремено и база за настајање градских насеља. Због тога предлаже да у ударним емисијама, ТВ дневницима, сваког дана има барем три минута дневно за неке информације везане за села, које могу бити и пример добре праксе, али и указивати на неке проблеме које би требало акутно решити. Три минута дневно, то је 30, пута три минута, то је 90 минута. То је време трајања једне фудбалске утакмице, и то без продужетака. За толики број становника, при чему многи од њих немају могућности уопште да гледају друге програме јер нису покривени мрежом, као што је то случај са Телевизијом Србије, то би било изузетно значајно.

Мисли да мало има емисије посвећених младима, посебно разлозима зашто млади напуштају Србију и зашто одлазе. Управо је написао један рад, и износи поражавајући податак: преко 20.000 пољопривредних стручњака је незапослено у Србији. Али оно, кад је упоредио са подацима од пре осам година, нема 15.000 пољопривредних стручњака. Можда су изгубили поверење у Националну службу за запошљавање и не иду више на пријављивање, нису на евиденцији због тога, изгубили су статус, али већи део њих је напустио, нажалост, Србију. Ми морамо о томе да водимо рачуна а РТС о томе да извештава јавност. Са друге стране, ми имамо, негде око две хиљаде задруга, а 85% задруга има директора који нема завршен факултет. Зар је могуће да ми имамо чак и докторе наука који су незапослени? Зар смо заиста толико самообразовани или самодовољни, односно толико пребогати да не морамо да водимо рачуна о тим кадровима које смо школовали општим, националним богатством и њиховим напором и напором њихових породица.

Мисли да грађани Србије треба да имају некакву улогу и далеко већи утицај на формулисање програма Радио-телевизије Србије, поготово грађани села. Било би добро да се неки од оваквих скупова одржи у сеоским заједницама. Сећа се времена када смо кроз тзв. такмичење села Србије, имали директне преносе из села које су републички победници. Данас чак немамо ни информацију у *Дневнику* тог дана кад се врши проглашавање победника у такмичењу села.

На крају истиче да треба више водити рачуна о заступљености националних институција као што је Српска књижевна задруга, која је баштина националне културе са изузетним едицијама, добрим издањима, а не шунд литературом (наводи предстојећу промоцију на Коларцу наредног кола издања Српске књижевне задруге, те како би било добро да сниматељи, репортери РТС-а то сниме и прикажу у једној од ударних емисија, или барем у *Културном дневнику*, а за који сматра да се емитује релативно касно).

II. Похвале, примедбе, предлози, сугестије, коментари и питања грађана исказани на мејл адреси: javna_rasprava@rts.rs, на сајту Радио-телевизије Србије www.rts.rs као и писаним путем достављени на адресу Радио-телевизије Србије :

From: zorica.kosjerina

Sent: Tuesday, November 26, 2019 10:13 AM

To: javnarasprava@rts.rs

Subject: Sugestije u vezi programskog sadrzaja

Поштовани,

приметила сам да се грађани путем е-mail адресе могу обратити поводом расправе о програмском садржају Ваше куће. Што се тиче РТС2, ту могу исказати само речи хвале, јако ми се свиђа већина садржаја и уживам у њима а исто тако и од РТС3.

На РТС1 Вам замерам што репризирате неке серије више пута, више година а има толико других и бољих. Зашто се не дају рецимо серије попут Вук Караџић, Пад династије Обреновић, Алекса Шантић, Грлом у јагоде, Приче из радионице... и толико неких других а можда и неке стране а добре попут Браћа Карамазови, Екатарина Велика и слично... а не вечито исте и просечне... Треба све укупно на РТС да буде више ауторских емисија, квалитетних документарних, културних, научно-образовних и забавних, као и емисија преузетих из других земаља и не разумем шта је РТС1 а шта РТС2, како правите поделу садржаја... Ако држите до квалитета не би требало да личите на Пинк јер по неким емисијама нагињете ка томе, водитељи требају бити пристојни и по понашању и по облачењу, одмерени и припремљени. Такође јесте приметно да опозиција нема довољно простора за себе јер је њихова реч сведена на минимум а Ви као национална тв требате бити неутрални, објективни.

From: [Dušan Baroš](mailto:Dušan.Baroš)

Sent: Wednesday, December 04, 2019 12:58 AM

To: javnarasprava@rts.rs

Subject: Javna rasprava

bardprvi@gmail.com

Поштовани,

Слушам Радио Београд од свог рођења, без кога не могу да замислим свој живот, са којим сам задовољан, али наравно увек има простора даљем напредовању.

Нажалост Радио Београд 1 у многим сегментима, је одступио у негативном смислу од достигнутог степена развоја које су утемељиле претходне генерације !!! Сада када је много лакше са савременим средствима остварити програмски концепт, нажалост отишло се корак назад па су неке емисије радија лошије у односу на ранији период. Посебно би ту издвојио моју омиљену емисију : Време спорта и разоноде која је сада бледа сенка како је то звучало некада. Нема кичме те емисије директних преноса фудбалских и утакмица из других спортова, без којих Време спорта и разоноде не заслужује свој назив. Оправдања да нема новца па због тога нема директних преноса су трагична, спорт као део културе без обзира на цену мора наћи простора на Јавном сервису !!! Посебно што је наш народ талентован за спорт па овакве емисије служе, да подстакну младе да се њиме баве преко примера успешних наших репрезентативаца. Посебно желим рећи да све земље бивше Југославије у спортским емисијама имају директне преносе, па је због тога Радио Београд 1 дужан да их поново уведе !!! Такође желим рећи да Радио Београд 1 и други наши програми треба поново да врате проверене емисије какве су биле : Аутобус у пола шест, Суботом увече, Туп туп и сличне емисије које су биле лична карта нашег радија !!! Такође у својим емисијама би требало увести заједничке емисије са другим нашим центрима на актуелне теме, а посебно суботом и недељом контакт програм на различите теме !!!

Додао бих и друге сегменте емисије као што су рецимо ванвременски скечеве наших омиљених Мије и Чкаље, па акције каква је била на пример шах на даљину и њима сличне, све то је чинило да емисија има рекордну слушаност. Такође би овом приликом апеловао да поново оживите емисије по којима се Радио Београд 1 прославио, Весело вече, Суботом увече, па емисије које су емитоване на Другом, као што су Аутобус у пола шест, Туп туп и многе друге. Мислим да би то био пун програмски погодак и да би слушаоци били одушевљени! Следећа ствар коју желим написати је промена сатнице емитовања ударних емисија. Мислим да треба размислити да радио промени досадашњи концепт емитовања ударних емисија увече, који је постављен давно када телевизија није била јака конкуренција. Данас поподне од 17 па надаље гро људи гледа телевизију, па по мени радију опада слушаност. Зато мислим да је ударно време радија од 8 до 17 када треба пласирати своје најјаче емисије као што је на пример : Код два бела голуба, Вечерас заједно и друге. Да би остварили замишљено радио Београд 1 прво мора понудити атрактивне садржаје којима ће привући слушаоце па онда даље постепено уводити претплату, осим које би и држава из буџета требала да

планира одређена средства. Треба размислити да осим стандардног начина прикупљања претплате, треба користити и друге начине, рецимо слање новца путем СМС рецимо.

На крају би посленике Радио Београда 1 замолио да размисле о увођењу Спортског радија !!! Наша земља се прославila спортским успесима и спортистима, који су најбољи амбасадори у промоцији Србије, па не треба пуно да објашњавати да слушаоци заслужују квалитетан Спортски радио који би пратио све могуће лиге и спортове у директним преносима и укључењима. Осим врхунског спорта са једнаком пажњом би био афирмисан аматерски спорт, екипе и појединци. Радио би имао незаменљиву улогу у залагању да се у школе врати физичко васпитање и да се ученици окрену спортом. Својим микрофонима радио би организовао различите трибине и организовао различита такмичења и турнире аматера, на начин сличан како то ради када је у питању Крос Радио Београда !!! Под своје окриље прво би узео Турнир за 16 који би преносио од прве до последње утакмице. Такође би радио био покровитељ многих школских турнира у различитим спортовима које би пратио и преносио. Осим тога сваког дана би имао термин за одређену лигу у најатрактивнијим спортовима где би било претресано претходно коло. Не би били заборављени ни наши прослављени асови, који би на новом Спортском радију добили свој простор. Осим тога мислим да би било јако занимљиво за слушаоце, да из архиве радио уз госте у студију поново пусти директне преносе или сегменте истих, који су златним словима везани за нашу земљу, клубове и спортисте !!!

Уместо закључка написао би прво, да Радио Београд 1 мора да прати најновија техничка достигнућа, да буде 24 часа мобилан, отворен у сваком тренутку за укључења својих слушалаца у сваку своју емисију. Контакт програм на одређене теме треба да буде свакодневна пракса. Заједничке емисије са својим регионалним центрима на тему дана треба да буде централна емисија дана, са извештајима са терена и анкетама. Музика на Јавном сервису Радио Београду 1 треба да буде наша, са пробраним извођачима забавне и народне музике. Треба отворити архиву и емитовати песме наших славних, помало заборављених, скрајнутих у страну, великана музике, Радмиле Караклајић, Лоле Новаковић, Ђорђа Марјановића, Микија Јевремовића и других са једне стране и Данице Обренић, Наде Мамуле, Цунета Гојковића, Аце Трандафиловића и многих других извођача народне музике. Радио Београд 1 мора на првом месту имати задатак да чува, негује и едукује следеће генерације да се поносе нашом нацијом и традицијом. Да умало да заборавим, врло је важно поново покренути драмски програм, са провереним домаћим и страним писцима! Посебно је важно за људе у унутрашњости који имају ретку прилику да оду у позориште или прочитају књигу.

From: [Jasmina Branković Tadić](mailto:Jasmina.Brankovic.Tadic)

Sent: Monday, December 09, 2019 4:12 PM

To: javnarasprava@rts.rs

Subject: Похвале и замерке на Други програм Радио Београда

Најбоља је музичка редакција. Све емисије и аутори.

Од говорних емисија, емисија гозба. Хвалим аутора са зебњом да га комесари не укину као што су најбоље, најквалитетније и најсадржајније емисије агора и ризница скраћене, а прва и разводњена, а њихов термин замењен непотребним и шупљим садржајима.

У емисије речено и прећутано или спорови у култури зову се често трећеразредни саговорници, чија су тумачења приземна и нестручна, као што је недавно један "научник" изјавио да је он имао седам година за време рата и распада Југославије, али да се сећа да је ратна пропаганда у Србији била агресивна?! И замолила бих уреднике и водитеље да замоле Бобу Стојадиновић да се не смеје онако простачки. Тога, до ње, није било на вашем заиста отменом програму.

From: [Erne Lazar](#)

Sent: Thursday, December 12, 2019 12:49 AM

To: javnarasprava@rts.rs

Subject: Predlog

Савременом човеку 21. века непходне су три врсте писмености, алфабетска, информатичка и финансијска без којих не може да комуницира са другим људима и не може живети квалитетним животом. Све три поменуте писмености су подједнако важне и потребне и они који их не поседују сигурни су губитници како у друштвеном тако и материјалном смислу што потврђују и тренутни подаци званичних институција у Србији. Наиме, према званичним статистичким подацима имамо око 750.000 становника без дана школе или са неколико разреда "осмољетке", компјутерски је неписмено више од 40 одсто а финансијска писменост је најнижа. Око 90 одсто пунолетних становника Србије је финансијски неписмено. Такво стање даје огромне неповољне последице као што су:

25 одсто својих примања плате или пензије троши се на незнање, плаћају се трошкови који се неби требали или би могли бити мањи ако би имали више знања и вештина управљања новцем.

Сваки дан се изгуби пола сата времена живота због непотребног стајања у реду приликом набавки и начина плаћања јер не знамо које су то најповољније могућности куповине и начини плаћања.

Многи појединци па и целе породице су лак плен за банке и због незнања упадају у дужничко ропство узимајући за њих неповољне позајмице и кредите које касније не могу да враћају на време.

Многе породице остале су без куће или стана зато што су узели неповољне стамбене кредите које касније не могу да врате. Актуелни пример су 20.000 породица у Србији који су узели стамбене кредите у Швајцарским францима.

Многи појединци постали су губитници иако су имали пара зато што су инвестирали новац без потребног знања на Форех тржишту, на берзама и слично.

Све ове последице су изузетно озбиљне и алармантне које потврђују неопходност учења вештина управљања новцем који је свакоме потребан од рођења па све до смрти. И ако не знамо управљати на ваљан и свеобухватан начин са новцем сигурни смо губитници све док смо живи независно од тога које смо све школе завршили.

О неодољној потреби учења како управљати са новцем данас из дана у дан све се више говори и пише. Финансијска едукација је у последњих неколико година постала област која је добила на значају у условима развоја нових финансијских услуга и производа. Такође, у оквиру приступа целоживотног учења (лонг-лифе леарнинг цонцепт), континуирана едукација у овој области намеће се као процес који треба да отпочне од најранијег узраста. Са друге стране, финансијска едукација је постала тема која има међународни значај: Г20 на својим самитима подржава овај правац деловања, ОЕЦД кроз препоруке и константно истраживање развија ове области, Европска банкарска федерација кроз редовно публикување извештаја о активностима у финансијској писмености извештава своје чланице. Тиме је ова тема постала присутна на агендама свих финансијских институција света па и код нас у НБС и Удружењу банака Србије. Најновији пример је да се од прошле године на ПИСА тестовима (Programme for International Student Assessment) поред провере постигнућа из читалачке, математичке и научне писмености уводи и тест из финансијске писмености за ученике првих разреда средњих школа у 80 држава света. Прошле године је и Министарство за образовање формирало стручну радну групу задужену за увођење финансијске писмености у систем образовања и васпитања у републици Србији и урађен је Пилот-пројекат „Укључивање финансијског описмењавања у систем образовања и васпитања републике Србије“ са следећим образложењем:

„Савремено друштво данас је суочено с многобројним изазовима који захтевају брзе реакције и одговоре. У том смислу, ни финансијска област није изузетак, она се динамично развија, тако да оно што је важило јуче, данас више не важи. Због тога што је неопходно да компетенције које се развијају у школи одговарају потребама времена у којем деца одрастају и у којем ће живети, финансијско описмењавање ученика у школи је неизоставно.“

Из свега напред поменутог произилази неопходност и потреба едукације становништва о вештинама управљања новцем и то у континуитету за што је РТС као јавни сервис грађана најповољнији медиј.

Како постоје сви неопходни предуслови за стручну, организовану и сталну едукацију грађана о вештинама управљања новцем на РТС-у, зато предлажем Програмском одбору да донесе одлуку о постојању програмског интереса за програмски садржај “финансијско описмењавање” становништва у Образовном програму РТС-а који без оваквог садржаја емисија заостаје за потребама данашњих грађана. Заблуда је мислити да грађани зато гледају у толико великом броју Телевизију јер су програми квалитетни и интересантни. Не, Телевизија се данас гледа у тако великом броју зато што народ нема пара за позоришне представе, за путовања по свету, за рекреацију, итд. И оно мало пара које има незна са њима зналачки да управља. Немају вештине управљања новцем јер о томе није их до сада нико учио и ту потребу учили су као што сам поменуо и у Министарству

образовања. Да таква потреба стварно постоји говоре горе поменуте чињенице и моје професионално искуство.

Био сам десет година у Борду директора највеће српске банке „Беобанке“. Пет година био сам консултант у највећој Војвођанској банци „Металс банци“, после ових стручних банкарских послова написао сам књигу наслова „Вештине управљања новцем“ која је јединствена до сада на ову тему и сада се бавим финансијским консалтингом. Одржао сам преко 30 Трибина на тему Вештине управљања новцем у основним и средњим школама, факултетима и већим градовима у Војводини, Босни и Херцеговини, Хрватској и Мађарској.

(На YouTube-у може се погледати Трибина - ВЕШТИНЕ УПРАВЉАЊА НОВЦЕМ-ТРИБИНА КАШТЕЛ ЕЧКА. Ученицима једне основне школе у Новом Саду - МАГИЧНА ФОРМУЛА ЗА ПРИВЛАЧЕЊЕ НОВЦА)

РТВ прва од свих телевизија као одговор на потребу финансијског описмењавања тј. финансијске едукације целокупног становништва, од деце до најстаријих грађана, емитовала је 2017. године три емисије наслова “Вештине управљања новцем” на мађарском језику на ТВ у трајању од 30 минута, чији сам био аутор и водитељ, које су изазвале велико интересовање гледалаца.

Свака емисија имала је различите теме које су стручно, детаљно и на примерима обрађене да би их свако разумео. Осим едукативног карактера емисије су имале и такмичарски карактер-квиз, у коме су учествовале по две екипе од по два члана и Информативни карактер све са циљем да се шири свест о потреби знања о управљању новцем, повећа пажња, анимира и мотивише што већи број грађана да гледајући или учествујући у емисији, науче вештине управљања новцем и тиме стекну финансијску слободу и сигурност.

Хоћу да верујем да РТС као најгледанији медијски јавни сервис неће пропустити овакву прилику да буде у образовним програмима на нивоу данашњих и будућих потреба финансијског описмењавања грађана јер као компетентан и искусан стручњак у тој области тврдим што сам и у мојој књизи детаљно описао да ће у наредних 25. година развој науке, информационих технологија, електронског банкарства нужно довести до тога да ће од свих постојећих вештина најпотребнија вештина бити „Вештина управљања новцем“. Новцем у облику који тада буде постојао а неће имати никакве сличности са данашњим облицима и употребним карактеристикама новца.

Верујући да ћете препознати важност и потребу финансијског образовања грађана на програмима РТС-а стојимо Вам на располагању за договоре о свим појединостима предложеног програма.

Одавно су још стари Римљани знали и констатовали: ПОСТОЈИ ЗА ЧОВЕКА САМО ЈЕДНО ДОБРО-ЗНАЊЕ, И САМО ЈЕДНО ЗЛО-НЕЗНАЊЕ. И ДА СУ ЗА ЧОВЕКА НАЈВЕЋИ И НЕНАДОКНАДИВИ ТРОШКОВИ-ТРОШКОВИ ПРОПУШТЕНИХ ПРИЛИКА

From: Miodrag Đukić

Sent: Sunday, December 15, 2019 6:12 PM

To: javnarasprava@rts.rs

Subject: Prilog Javnoj raspravi

Поштовани,

Поштујем и ценим што, кроз „Јавну расправу“, нам пружате прилику да вам кажемо шта нам се свиђа а шта не од понуђеног и шта би желели да гледамо и слушамо на вашим програмина. И раније сам присуствовао таквим скуповима, некад сам био једини присутан из грађанства, сви остали су били из струке или запослени у медијима. Овај пут желим да пробам овај вид комуникације са вама.

1.- Ових дана, као и претходних година, објављујете поражавајуће податке о насиљу над женама код нас. Ти подаци су стварно катастрофални. Запажам и пратим ваше напоре да допринесете превазилажењу те ситуације. Ипак вам се подкрадају грешке. Тако смо ових дана могли, у вестима на радију, да слушамо колико је несрећница страдало ове године од мушке руке, а одмах у следећој емисији могли смо да чујемо песму у којој певачица на сав глас сугерише: ... „Узми пушку па ме уби, недај другом да ме љуби, па ме ти младу у гроб сахрани“... Мислим да скидање са програма песама поезије и музичких песама у којима се баш те бруталности протежирају као жељени исход, није цензура већ допринос да се те болесне идеје не подстичу, не шире и не понављају.

2.- По званичним подацима наше становништво је све старије, а то значи да је број ваших гледалаца и слушалаца трећег животног доба у порасту. Међутим, живимо у времену у којем је актуелна Државна влада, оправдано, закупљена бригом и стварањем услова за повећање природног прираштаја и смањењем иселавања репродуктивне генерације и нема довољно времена ни средстава да се посвети све бројнијим становницима у трећем животном добу (преко 65 година живота). Раст бројности старих становника код нас је резултат (у задњих 100 година) успешно вођене здравствене и социјалне политике па подизања нивоа хигијене и исхране па развоја здравствене и физичке културе, побољшања услова рада, раста животног стандарда и тд. То је практично остварење жеље (која постоји од настанка човечанства) да будемо дуговечни и то је за похвалу, држава би требала да се и тим резултатом хвали. Али да ли то чини? Постоји реална претња да се у нашем друштву тај прогрес дуговечности схвати као непожељан. Без међугенерациске солидарности и сарадње нема хармонизације у друштву, па на томе вреди непрестално радити. Ваш пратећи аудиторијум је највећи и највише вам верује, али минутажа и број емисија намењен старима се годинама не повећава, иако је очигледно да је то неопходно. Позивам вас да у своју годишњу програмску шему унесете промене у виду повећања минутаже и броја емисија посвећених становницима у трећем животном добу. Намерно кажем становницима, јер треба да обухватите теме и оних старих који не живе у Београду, Новом Саду, Нишу ...

Подсећање:

Није срамота у старости бити здрав, осећати се добро и моћи служити себе и друге. Старост не смемо да доживљавамо као казну, већ као успех и као награду. То је највећа победа живота, јер многи нису стигли да остаре, а и садашње младе генерације ће остарити, па их треба за то припремати.

Али јесте срамота да се у свом граду или селу, чијој смо изградњи (у свом радном веку) одлучујуће допринели, осећамо као странци. Као да је све припремљено за масовни долазак енглеза, а њих никако нема. По називима продавница и локала (на енгласком језику) не можемо да откријемо шта се у њима продаје или послужује. Неки локали су са непровидним изложима, па изгледају као пећине, у кафићима је и дању полумрак и заглушујућа музика и ради лајт-шоу да се не може ни разговарати ни гледати и тд. На булеварима ни ноћу нема тишине, мира, ни чистог ваздуха, чак ни мрака за нормалан сан и одмор, и кажу да је то напредак. Да ли је?

Развој масовне комуникације неумитно чини све веће раздвајање становништва на оне који могу да га прате и плате (млади) и на оне који новом техником не владају и који у комуникацији зато не могу равноправно да учествују и који не могу да је финансирају (стари). Старима не треба, сваких 6 месеци, нов напредни компјутер ни унапређен мобилни телефон. На пример, од 250 функција стари свакодневно користе 5, чему онда служе оних 245? Зато се данас стари људи осећају изгубљени у овој технолошкој ери, осећају да су изван игре и интелектуално су у јако тешком положају. Осећају се сувишним и осећају се некорисним теретом овог друштва. У ствари, старим људима треба помоћи и омогућити да на свој начин, својим знањем и вештинама могу, и у трећем животном добу, да буду корисни заједници, онолико колико још снаге имају и колико могу, па ће и заједници бити лакше.

3.-Јавни позиви на бесплатне лекарске прегледе, кроз јавне медије, дискриминишу оне који не знају латнски и енглески. На пример: Позив на бесплатан офтомолошки преглед, колико становника Србије разуме на чега су позвани. На питање: Да ли хоћете да направимо скрининг? Колико становника Србије може да одговори на то питање? Намеће се ново питање: Да ли тај који овако позива на бесплатни преглед жели да се позиву одазове што више или што мање заинтересованих? Или колико је слушалаца и гледалаца или читалаца новина (који нису наркомани) разумело кроз вест да је на новосадској неуролошкој клиници украдено 15 кутија Метадона, шта је украдено? У блоку реклама има највише полу информација и смицалица. То су велики професионални промашаји, али нема ко на њих да укаже. Ови недостаци се могу са лакоћом одклонити ако поштујемо српски језик и користимо га како је Уставом прописано.

4.- Драгоцени пријатељи, ја сам по занимању конструктор специјалних алата у најпрецизнијем машинству (у пензији), и од како сам ушао у свет машинства осећам колико се у јавним медијима та, за живот, значејна област занемарује. Поређења ради ево једно упоређење. На спортским такмичењима кад буде постигнут погодак – гол, кош, неки рекорд и сл. чују се масовне овације и усхићење, сви знају ко је постигао, у колико сати је постигао, које је признање добио и о томе се данима извештава. А да ли се тај погодак, на пример, гол једе? да ли се пије? да ли се облачи? да ли се станује? да ли греје? Ништа од тога. А ти милиони гледалаца, слушалаца или читалаца не знају како се зову проналазачи техничких направа које су измениле свет. На пример име

проналазача шиваће машине, веш машине, телевизора и тд. Још ме теже погађа што је изостало помињање имена дивних техничких магова који су нас за време НАТО бомбардовања спашавали, за рекордно кратко време, од огромних последица. На пример, помињање имена радника и додела признања Електродистрибуције који су за два дана скинули графитне мрежице са далековода и трафо-станица и омогућили да добијемо електричну струју. Све је прошло као у реду, тако треба. А да ли је тако? Колико су нам само хране спасли у замрзивачима и фрижидерима, да не спомињем од колико других невоља спасли. Још има времена да се подвизи и имена тих дивних људи забележе и ставе јавности до знања, па и забележе за историју. Да им се бар мало одужимо. Прошло је 20 година. Неки више и нису у животу. Таквих је мало техничких подвига у свету, и не уче се ни на једном факултету. Вољан сам да помогнем ако се неко определи да то надокнади. Колико ја знам као један од ретких примера може да послужи документарни филм редитеља Славуја Хаџића и сценаристе Милана Ливаде (у продукцији РТВ из 2000.г.) под називом „Смртни загрљај моста“ о животним опасностима којима су се излагали, за време 11 покушаја рушеља Жежељевог моста, радници новосадског водовада трудећи се да обезбеде пијаћу воду становницима Петроварадина, Сремске Каменице и три медицинска Института са тешким болесницима у Сремској Каменици. Мој предлог је да уведете у програнску шему емисије које ће осветлити вредност и значај техничког стваралаштва и техничке културе у нашој држави од којих зависи наш опстанак и животни стандард. Тако ће се више младих определити да буду заваривачи, стругари, возачи, ратари, пекари ... Физифком културом, врхунским спортом, уметношћу, песништвом, књижевношћу и тд. можемо да се бавимо тек кад смо сити, одевени, одморни и тд. а баш то обезбеђују квалитетна техничка решења. Не смемо техничке успехе и њихове носиоце заборавити. Где је наша култура сећања, да ли је негујемо и да ли је уопште имамо?

5.- Сад желим да обрнемо постулат и да поставим питање: Шта ако останемо без електричне енергије, неко дуже време. Да ли ћемо знати како да живимо и да ли ћемо знати да опстанемо? У домаћинству имамо резерве брашна, соли, квасца, уља и тд. Да ли знамо да замесимо хлеб, да ли имамо где да га (без ел. струје) испечемо? Да ли знамо ватру да запалимо и да ли имамо где да хлеб испечемо у солитеру? Нећемо знати у ње да одемо у мраку. Престаће да раде пумпе за воду у водоводу и у сваком нашем објекту, остаћемо без воде, даљинско грејање ће стати такође и тд. О том образовању и оспособљавању нико не размишља. Да ли и колико може и како ваша институција побољшати ово наше опште стање?

Док ово обраћање завршавам на екрану, на програму РТС 1, 14. децембра 2019. године у 8 и 27 сати, поводом упокојења глумца приказан је инсерт из филма Кум, буквално дављење непослушног члана банде. Од целог опуса неко од одговорнијих је одабрао баш тај детаљ. Да ли је тај неко неодговоран смео доћи у позицију да згади живит вашем верном аудиторијуму? Исто се догађа и у најавама приказивања наредних филма на вашим програмима, где за 10 секунди буде у инсертима приказано исто толико убистава. Ја, да би избегао гледање тих бруталности, не идем у биоскоп годинама, а онда ми то у мом дому приреди моја ТВ станица. Значи спаса нема. У ствари има ако то ви сами отклоните. Не захтева додатна средства, овлашћења ни одобрења. Ево одмах наредног примера истог дана. Спикер на Радио Београду 1 завршавајући читање вести, у 10 сати - извештава о јутарњим температурама у већим

градовима и на крају каже **10 и 4**, али не каже сати и минута. Док сам размишљао да ли је толико степени Целзијуса и где, или је толико сати, промакао ми је назив следеће емисије. Мислим да је то недопустива опуштеност у извештавању тако значајне радио станице.

Све ово наводим зато што ми програми РТС-а и РТВ-а много значе и што желим и очекујем да буду још биљи, и желим да вам у томе помогнем, а не да вам отежавам. Кад сам путовао по Европи обавезно сам у 22 сата на транзистору слушао вести. Не могу да вам опишем каква ме је радост обузимала кад чујем „Радио Београд, први програм, вести“. И сад ми сузе навиру кад се тога само сетим. Драгоцени сте, више него што мислите. Хвала вам!

Напомена:

Извештај у делу који се односи на изнете примедбе, сугестије и питања грађана, коментарисањем на Интернет порталу РТС-а и дописима пристиглим електронском поштом и писаним путем на адресу Радио-телевизије Србије, садржи интегралну верзију излагања у јавној расправи, без редакторских интервенција.

Уредништво РТС-а након анализе препорука и других питања наведених у овом извештају, треба да сачини повратну информацију за јавност и достави је у примереном року Програмском савету, како би се уочи одржавања нове јавне расправе могло објавити које предлоге је РТС усвојио и спровео између две јавне расправе.

У циљу уважавања разнородних медијских потреба јавности, Програмски савет РТС ће се, ценећи препоруке изнете на јавним расправама које су саставни део овог извештаја а тичу се процеса организовања јавних расправа и самог начина рада Савета, ангажовати око даљег унапређења интерактивне комуникације са јавношћу.

Аудио-записи и стенограми јавне расправе чувају се у архиви Програмског савета РТС. Стенографске белешке сачиниле Анђелка Роксандић, Весна Стевановић и Александра Војновић.

Извештај сачинила Александра Јелисавац.

Извештај доставити: Управном одбору РТС, генералном директору РТС, главним и одговорним уредницима РТС-а, Секретаријату Дирекције и писарници РТС.

ПРЕДСЕДНИК

ПРОГРАМСКОГ САВЕТА РТС

Проф. др Миловоје Павловић

